ЕРНИ СИЙЛАГАННИ ЭЛ СИЙЛАР

Ер — улкан хазина. Ер чексиз бойлик, фаровонлик манбаи. Бу бебаҳо хазинанинг калиди сенинг қўлингда, миришкор деҳқон! Ерни сийласанг, ер сени сийлайди. Кўклам экиш кампаниясига саноқли кунлар қолди. Ерга ишлов беришнинг энг долзарб ва кечиктириб бўлмас онлари етиб келди. Ерни шу долзарб кунларда қадрлай олган ҳар бир деҳқон кузда катта ҳирмон кўтаради.

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 56 (2347). | 20 март, чоршанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Ленинизм» колхозида «Дала маликаси» — маккажўхори экиш қизғин бормоқда. Маккажўхори экишда Исмоил Иноғамов бошлиқ 8-бригада хўжаликда олдинда бораяпти. Бу бригада ҳозирдаёқ маккажўхори учун ажратилган 45 гектар майдоннинг 16 гектарига уруғлик экиб бўлди. **Суратда:** бригада даласида маккажўхори экиш пайти.

А. Абалян фотоси.

УЛКАН ВАЗИФАЛАР ОЛДИДА

Ўлкада баҳор кезмоқда. Ҳавонинг захри кетиб, оромбахш март шабадалари эсмоқда. Деҳқоннинг баҳори келди, экиш палласи яқин! Мўл ҳосил уруғларини вақтида ерга қадаган жонкуяр, тажрибали деҳқон «оқ олтин» дан мўл ҳосил олади. Ахир «баҳорнинг бир куни йилга татийди» деб бечиз айтилмаган-ку. Ишни вақтида, сифатли қилиб бажарган, ҳар бир кун ва соатнинг қадрига етган деҳқон ўз устига олган юксак социалистик мажбуриятини бажаради, ўз сўзининг устидан чиқади. Мажбурият олдингми, сўз бердингми устидан чиқ! Бу йил биз Ватанга областимиз бўйича 321 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришимиз лозим. Кеча яқиндагина ўз ишини тугаллаган Тошкент қишлоқ область партия комитетининг Пленуми КПСС Марказий Комитети ноябрь пленуми қарорларини амалга ошириш, чигит экишга пухта тайёрланиш, шайланиш шиори остида ўтди.

Пленум икки масалани: Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС Марказий Комитети Президиумига 1962 йил 10 ноябрда ёзган хати асосида Ўрта Чирчиқ ва Бўка ишлаб чиқариш бошқармаларида 1963 йилда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан белгиланган тадбирларнинг қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги ҳамда соғин сигирларни кўпайтириш, сут етиштириш ва тайёрлаш планларининг бажарилиши ҳақидаги муҳим масалаларни кенг муҳокама қилди. Муҳокама қилинган ҳар иккала масала юзасидан қарор қабул қилинди. Докладчилар, сўзлаган нотиқлар партиямиз Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорлари асосида қишлоқ хўжалигига партия раҳбарлигини қайта қуриш соҳасида кўрилган тадбирлар ўзининг дастлабки ижобий натижаларини бераётганлигини алоҳида таъкидлаб кўрсатдилар. Партия ташкилотларининг ишлаб чиқариш принципи асосида ташкил этилганлиги уларнинг ишлаб чиқаришнинг туб масалалари билан чуқурроқ шуғулланишга, партиявий ташкилотчилик ишларини идеология ишлари билан чамбарчас боғлаб олиб боришларига имкон бермоқда. Улар колхоз ва совхозлар фаолиятига самарали таъсир кўрсатмоқдалар.

«Биз, — дейди Н. С. Хрушчев Россия Федерациясидаги колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетлари секретарлари ва бошқарма бошлиқлари кенгашида сўзлаган нутқида, — коммунизм қурилишини кенг авж олдиришга киришган ҳозирги вақтда халқ хўжалигига партия раҳбарлигини шундай тахлитда йўлга қўймоқ керакки, бунинг натижасида кадрларимиз ўзларининг бутун кучларини, билимларини, ташкилотчилик қобилиятларини ишлаб чиқаришнинг конкрет масалаларини ҳал қилишга қаратиш имкониятига эга бўлсинлар».

Ўртоқ Н. С Хрушчевнинг доно маслаҳатлари асосида хўжалик йилига якун ясаган, бу йилги қилинадиган конкрет вазифаларни белгилаб олинган хўжаликларда кўклам экиш кампаниясига ҳамма нарса тахт қилиб қўйилган. Ерлар текисланган, яхоб берилган, бегона ўтларнинг илдизлари териб олинган, техника, кадрлар шай қилиб қўйилган. Квадрат-уялаб экиш учун зарур бўлган ҳамма ташкилий тадбирлар кўриб қўйилган. Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Политотдел», «III Интернационал», «Правда», Ўрта Чирчиқдаги «Полярная Звезда», Охунбобоев номли, Янгийўлдаги «Ленинизм» ва бошқа кўп колхозларда экишга пухта тайёргарлик кўрилмоқда.

Лекин кўклам экиш кампанияси яқинлашиб қолганлигига қарамасдан айрим ишлаб чиқариш бошқармаларидаги хўжаликларда хотиржамлик, бепарволик давом этмоқда. Техника ремонти тамомланмаган, ерлар экишга тахт эмас. Механизатор кадрларни ўқитиш, квадрат-уялаб экишга тайёрлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Пахтадан ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олган илғор хўжаликларнинг тажрибаси кенг ёйилмаётир. Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси, Ўрта Чирчиқ, Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаларидаги айрим хўжаликларда ана шундай фактларни учратиш мумкин.

Пленум партия ташкилотларининг кадрлар билан ишлаш, мутахассислардан ишнинг кўзини билиб фойдаланиш зарурлигини алоҳида таъкидлади. Одамлар билан ишлаш партия ходимининг энг олий бурчидир. Кишилар билан ишлаш, муомала қилишнинг йўлини билмоқ керак. Ходим қандай бўлишидан қатъий назар, унинг ўзига яраша нафосати бор. Агар унга нисбатан қўпол муомалада бўлинса, иззат-нафсига тегилса, у ҳам раҳбарга нисбатан ҳурматсизлик қилади. Агар ҳар бир ходимнинг қалбига кириб, унинг ёнига бориб, бир-бирига тенг ўртоқлардек муомала қилинса, ишнинг кўзини билиб гаплашилса у ҳам сенга нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлади, топширилган ишни жон-дил билан бажаради. Раҳбар ходим ҳеч қачон ўзини кўп нарса билишини айтмасдан туриб, ишда ўзини кўрсатиши лозим.

Партия ходими ҳамиша халқ ичида бўлиши, унинг орзу-истаклари билан бирга яшаши лозим. Партия комитети ходимининг жойи колхозда, бригадада, бошланғич партия ташкилотларидадир. Мажлисбозлик, узундан-узун қарорлар юбориш, кўргазмалар бериш, қоғозбозлик билан шуғулланиш ўрнига жонли ташкилотчилик ишлари билан шуғулланиш лозим.

Областимизда шароити бир хил бўлган, ери-ери билан туташган, техника ва ишчи кучлари ҳам бир хил бўлган хўжаликлар бор. Бири пахтадан юқори ҳосил олса, иккинчиси паст ҳосил олади. Масалан, «Оққўрғон» совхози билан «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозини олиб кўрайлик. «Оққўрғон» совхози ўтган йили планни ҳам бажармади, ҳар гектар ердан 13,1 центнердан, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози эса 30 центнердан ҳосил олиб давлат планини ҳам бажарди. Хўш, осмонча фарқнинг сабаби нимада?

Сабаб «Оққўрғон» совхозида ўтган йили кўкламга яхши тайёргарлик кўрилмаганлиги, экишнинг сифатли ўтказилмаганлиги, механизациядан яхши фойдаланилмаганлигидир. Шунингдек бу совхозда илғор хўжаликлар тажрибаси кенг ёйилмади, кадрлар билан ишлаш, жой-жойига қўйиш соҳасида хатоларга йўл қўйилди.

Ўтган йилги йўл қўйилган хатолардан тегишли хулоса чиқариб олишимиз, олдимизда турган улкан вазифаларни шараф билан бажариш учун ҳаммамиз бир жон, бир тан бўлиб меҳнат қилишимиз, юқори ҳосил кўтариш учун нимаики зарур бўлса ҳамма тадбирларни ишга солишимиз лозим. Пахта, гўшт, сут, ёғ, жун, дон, картошка ва сабзавот ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мўл-кўл етиштиришга эришайлик, коммунизмнинг улуғвор Программасини муваффақият билан амалга оширайлик! Пленум қатнашчиларининг асосий мақсади фикри ва режалари ана шу!

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларини амалга ошириш учун биргалашиб курашайлик, партиявий-ташкилий, партиявий-сиёсий ишларимиз, бутун идеология ишларимиз етти йилликнинг бешинчи йилида қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш учун курашга қаратилмоғи лозим. 1963 йилда ўз социалистик мажбуриятини бажармаган, биронта ҳам хўжалик қолмасин!

ВАТАН РАВНАҚИ УЧУН

17 март якшанба куни Грузия, Озарбайжон, Литва, Қирғизистон, Арманистон ва Эстонияда катта ва қувончли байрам бўлди. Шу куни бу республикаларда иттифоқчи ва автоном республикаларнинг Олий Советларига ҳамда меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советларига сайловлар ўтказилди.

...Тбилиси шаҳрининг Энгельс сайлов округи. Бу ерда Грузия ССР Олий Советининг депутатлигига КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Василий Павлович Мжаванадзе, меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район Советларининг депутатлигига ёзувчи М. Бараташвили, композитор Д. Торадзе, ўқитувчи А. Алексеева ва бошқаларнинг номзодлари овозга қўйилган.

Каспий денгизининг суви устида қурилган машҳур Нефть Тошлари шаҳарчасининг эстакадасида ҳаваскор духовой оркестр музикасининг садолари янграй бошлаганида, ҳали тонг ёришмаган эди. Нефтчилар, бинокорлар ва денгизчилар ўзларининг граждандалик бурчларини адо этмоқ — Озарбайжон ССР Олий Совети ва республика маҳаллий Советларининг депутатлигига номзодларини ёқлаб овоз бермоқ учун ранг-баранг байрам чироқлари билан товланиб турган Маданият саройига кела бошладилар.

Вильнюс меҳнаткашлари қуёш нурлари ёритиб турган баҳор кўчалари бўйлаб сайлов участкаларига келдилар.

Литва Олий ва маҳаллий Советларига сайловлар ҳамма жойда катта ва қувончли байрамга айланди.

Қирғизистон ССР Олий Советига ва маҳаллий Советларга сайловлар Қирғизистон Россия составига ўз ихтиёри билан қўшилганлигининг юз йиллик байрамига тайёргарлик бошланган вақтга тўғри келди.

Қирғизистонда ҳаммаси бўлиб 50 га яқин миллат яшайди. Уларнинг ҳаммаси партия XXII съездининг тарихий қарорларини биргаликда амалга ошириб, илгари қолоқ бўлган бу тоғлиқ ўлканинг қиёфасини ўзгартирмоқдалар.

Ереван Завод округи сайловчилари орасида биринчи бўлиб Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Амирханян овоз берди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

„ЎРИНСИЗ НОЛАЛАР“

Газетамизнинг 6 март сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган танқидий мақолада Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Ленин номли колхозда кўкламги экиш кампаниясига тайёргарлик ишлари ўзибўларчиликка ташлаб қўйилгани, техника ремонти пайсалга солинаётгани танқид қилинган эди.

Қуйида шу мақолага олинган жавобни босаётирмиз:

«Мақола ишлаб чиқариш бошқармасининг Советида муҳокама қилинди, унда келтирилган фактлар тўғри деб топилди. Совет йўл қўйилган камчиликларни бартараф қилиш юзасидан «Узсельхозтехника» район бўлимига Ленин номли колхознинг тракторлари ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ремонтини тезроқ туғаллаш, хўжаликни зарур бўлган эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш ва шу колхозга ремонт ишларида амалий ёрдам берадиган бир мутахассисни юборишни топширди.

Мақола колхоз активлари ва механизаторлари иштирокида бўлиб ўтган йиғилишда ҳам муҳокама қилинди. Камчиликларни тугатиш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди, уларни амалга ошириш колхоз правлениеси ва партия ташкилотига топширилди.

Бригадаларнинг бошлиқлари зиммасига техника ремонтидан ҳаркуни кўз-қулоқ бўлиб туриш вазифаси юклатилди.

Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи М. ҚОДИРОВ».

„СИНМАГАН ҚАЛҚОН“

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг 8 январь сонида босилган «Синмаган қалқон» сарлавҳали танқидий мақола Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг кенгайтирилган бюро мажлисида ва ишлаб чиқариш бошқармаси советида муҳокама қилинди. Мақолада кўрсатилган танқидий фикрлар тўғри деб топилди.

Партия бюроси ва бошқарма совети район колхозларида экиш кампаниясига тайёргарлик ишларини кучайтириб юбориш, техникани тахт қилиб қўйиш юзасидан тадбир-чоралар кўрди. К. Маркс номли колхозда шудгорлаш икки сменада ташкил қилинди. Уларга ёрдамлашиш учун бошқа ташкилотдан икки трактор юборилди. Тракторчиларнинг нормал ишлашига ҳамма имкониятлар яратиб берилди. Бу эса шудгорлаш ишини 5 февралда тамомлашга имконият берди. Техника ремонти ҳам яқин кунларда тамомланади.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи И. СОТИБОЛДИЕВ».

ЖАМОАТЧИЛИК БОШ-ҚОШ

Бекободликлар ташаббуси

Меҳнаткашлар депутатлари Бекобод шаҳар Советининг еттинчи чақириқ ўн учинчи сессияси шаҳар жамоат ташкилотларининг мактабларни янги — 1963—1964 ўқув йилига тайёрлаш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини кўриб чиқди ва маъқуллади.

Бекободликлар бу йил ҳам ҳар йилдагидай олдингилар қаторида умумхалқ иши — мактаблар ишига муҳим вазифалардан бири сифатида қараб, бу йўлда катта ташаббус бошладилар.

Социалистик мажбуриятда шундай дейилади: «Бекобод шаҳар партия, совет ва жамоат ташкилотлари КПСС XXII съездининг халқ маорифи олдига қўйган улуғвор вазифаларини бажариш юзасидан ўз зиммаларига қуйидаги мажбуриятни оладилар: ўқув машғулотларининг дастлабки кунидан бошлаб саккиз йиллик умумий мажбурий таълим ҳақидаги Қонуннинг бажарилишига эришилади; ўрта маълумоти бўлмаган ёшлар сменали мактабларга тўлиқ жалб қилинади, цемент комбинатида 1-мактаб учун 20-ўқувчига, УМЗ да Крупская номли мактаб учун 40 ўқувчига мўлжалланган ўқув цехи ташкил этилади; шаҳар ижроия комитети йўли билан ўқитувчилар янги қурилаётган турар-жой биноларидаги квартиралар билан таъминланади, ёзги каникул даврида малака ошириш сессиялари ва курсларига ўқитувчиларнинг тўлиқ иштирок этишлари таъминланади; мактаб бинолари капитал ва жорий ремонтдан 1963 йилнинг 10 июлигача чиқарилади; мактаб бинолари, ўқув устахоналари ва мактабгача тарбия муассасаларини янги ўқув йилига намунали тайёрлашда шаҳар жамоат ташкилотлари оталиғи тағин ҳам оширилади».

Шаҳар жамоатчилигининг ана шу мажбуриятида қайси ташкилот ва қайси муассаса томонидан мактабларга кўрсатиладиган ёрдам ва унинг муддатлари белгилаб қўйилди.

Шаҳар жамоатчилиги мактабларни янги — 1963—1964 ўқув йилига намунали тайёрлаш юзасидан Чирчиқ шаҳри жамоатчилигини социалистик мусобақага чақирди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ РЕЙД БРИГАДАСИ

ЕРИНИ АЛДАГАН — ЎЗИНИ АЛДАР

Кўклам бу йил ўлкамизга эрта қадам ранжида қилди. Дала ва қир-адирларга майса гиламлар тўшалганига анча бўлди. Қаршимиздаги мана бу канал тўлғаниб оқаяпти.

Ана шу канал ёқасида жойлашган Бекободдаги Навоий номли колхоздамиз. Коммунист Дагар Тўраев бошлиқ бригада даласи. Бу ерда иш авжида. Ерлар текисланаяпти ва борона қилиняпти. Колхозчилар боронанинг кетидан юриб, ёввойи ўт илдизларининг қолган-қутганини тозалаб териб олишяпти. Бу жуда яхши. Чунки бегона ўт, айниқса, ғумай томири ҳозироқ йўқотиб ташланмаса кейинчалик қийин бўлади. Бири ўнта бўлиб кўпаяди.

— Чигит экишга тайёргарлик ишларини шу ҳафта ичи буткул саранжомлаймиз, — дейди бригадир Тўраев.

Унинг сўзига ишонса бўлади. У етакчилик қилган бригада аъзолари ўтган йили ҳам ўз сўзининг устидан чиққан, гектар бошига 25 центнердан хирмон кўтарган эдилар. Ҳозирги кураш бўлажак мўл ҳосилдан дарак бериб турибди. Афсуски колхознинг кўпчилик бригадаларида чигит экиш кампаниясига тайёргарлик юқоридаги бригададагидек қувончли эмас.

Маззамқул Алимқулов бошлиқ 6-бригадага қарашли 90 гектар майдондан ақалли бирор гектари экишга тайёрлангани, борона қилингани ва бегона ўт томиридан тозалангани йўқ. Шудгор жуда сифатсиз ўтказилган, ерлар нотекис. Бундан бир ярим ой илгари яхоб берилган 15 гектарлик ер қуриб, тарс-тарс ёрилиб ётибди. Айтишларича бу ернинг шўри ҳам ювилган экан. Ақл бовар қилмайди: ўқ ариқ чиқарилмаган, сув полдан-полга рўпара келган жойдан ўтиб кетаверган, полнинг ярми қуллаб, ярми эса намланмай ҳам қолаберган. Энди ана шу ерни отвалсиз плуг билан яна ҳайдаш лозим. Бу эса яна оворагарчилик, ортиқча меҳнат сарфи деган сўз.

Алимқуловнинг ҳамма ерни ҳайдаб бўлдик, 160 тонна гўнг тайёрладик, деб сводка бергани аллақачонлар эди. Ҳолбуки, уч гектардан зиёдроқ ерга ҳали трактор кирган эмас, ҳайдалмасдан турибди. Шу бригада аъзоси А. Тиловов яқинда бўлиб ўтган колхоз ҳисобот сайлов йиғилишида сўзга чиқиб «биз ўзимизни ўзимиз алдаяпмиз. Сводкада кўрсатилган гўнгнинг ярмини ҳам тайёрлаганимиз йўқ-ку! Кўзбўямачиликнинг нима кераги бор, ахир» деб ҳақ гапни айтган эди.

Сводкага асосланадиган бўлсак, колхоз бўйича тайёрланган 3416 тонна гўнг аслида ҳар гектар майдонга 2 тоннадан ҳам тўғри келмайди. Лекин амалда шу маҳаллий ўғитнинг ярми ҳам тўпланмаган. Бу ҳақда гап очгудек бўлсангиз, колхоз раҳбарлари ҳам, бригада бошлиқлари ҳам «гўнгни ерга шудгорлашдан аввал солиб юборганмиз» дейишади. 9-бригада бошлиғи Ҳошим Алимовдан ҳам худди шундай жавобни олгач, бригада аъзоларига юзландик:

— 150 тоннадан кўпроқ гўнг тайёрлангани тўғрими?

— Бўлмаган гап, — дейишди А. Турсунқулов, К. Бойзоқов, Х. Эгамбердиевлар, — гўнгни машинада ўзимиз ташиганмиз. Кўпи билан 55—60 тонна эди. Аммо 74 гектар еримизга бу гўнг урвоқ ҳам бўлмади.

Ерни алдаб, шу қабилда иш тутганлар ўтган йили қаттиқ панд едилар. Колхоз давлатдан 920 тонна пахта қарз бўлиб қолди, ҳосилдорлик 1961 йилга нисбатан 2,2 центнерга камайиб кетди. Колхознинг чорвачилик фермасида, шахсий хўжаликларда маҳаллий ўғит уюлиб ётибди. Уни жамғариш, далага ташиб чиқариш учун ишчи кучи ва транспорт воситалари етарли. Гап шундаки бу иш ўз вақтида бажарилмади. Куз ва қишда тугалланиши лозим бўлган ариқ-зовурларни қазиш иши ҳам баҳорга қолдирилди. Ариқ-зовур қазишга киришилгач, мана бир ойдирки, гўнг жамғариш тақа-тақ тўхтади. Лекин гап-сўздан, масъулиятдан қутилиш учун «гўнг ташиляпти» деб сводкани бўрттириб кўрсатишган!

Нима учун шундай қилишяпти? деган савол туғилади. Чунки колхоз раҳбарлари энг аввало правление раиси А. Қодиров, партия ташкилотининг секретари Н. Жовоқов, бош агроном А. Ҳолмуродов ўртоқлар оғиздаги ва қоғоздаги маълумотларга қараб ҳукм чиқариш, қуруқ талабчанлик қилиш, мажлисбозлик ва ваъзхонликни ҳамон тарк этган эмаслар. Раис А. Қодиров ҳақида икки оғиз сўз: агар биз «бир раис бор экан, шаҳарда яшаб у ердан колхозга ҳар куни қатнаб раҳбарлик қилар экан» десак, бу гапга эндиликда камдан-кам одам ишонади. Негаки, партиямиз Марказий Комитетининг 1962 йил март ва ноябрь Пленумларида бунақа раҳбарлик услуби қаттиқ қораланди... Яхши раҳбар — чин падар дейди халқимиз. У доимо меҳнат аҳли билан бирга бўлиши, бирга яшаб бирга нафас олиши лозим. Бу нарса ўртоқ Қодировнинг ҳам ақлига ишорат бўлиши керак эди. Аммо у ўз билганидан қолмади. Аҳмаджон Қодиров ҳозир ҳам оиласи билан Бекобод шаҳрида яшаб турибди. Яхшиямки, колхознинг «Волга» автомашинаси бор экан. 3 йил мобайнида Қодиров шаҳардан колхозга, колхоздан шаҳарга шу машинада қатнади. Қодиров раислик қилган 3 йил ичида колхозда пахта тайёрлаш плани сира бажарилмади, ҳосилдорлик йил сайин камайиб, пахтанинг таннархи тобора ошиб борди. Шу йил февраль ойида бўлган ҳисобот сайлови йиғилишида колхозчиларнинг кўпчилиги «Қодиров бундан буён колхозимизга раҳбарлик қилишга қодир эмас» дедилар. Нима учунлигини далиллар билан исботлаб бердилар. Лекин Янгиер ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети секретарининг ўринбосари ўртоқ Тўйчиев колхозчиларнинг эътироз ва талабларини эътиборга олмади. Ўтган ишга саловат, уч йил ўтиб кетди, тўртинчи йилни ҳам бир илож қилиб ўтказарсизлар, деди у амал-тақал қилиб ва Қодировни яна раислик лавозимида қолдирди.

Колхозда бу йил яна аввалги йилги хато ва нуқсонлар такрорланаяпти. Мавжуд 1572 гектар пахта майдонининг қарийб ярмидан кўпроғи саёз ва чала шудгор қилинган. Кўпчилик майдонлар капитал текислашга муҳтож. Бироқ колхозда бу ишга ҳали киришилгани йўқ. Ерларга яхоб бериш топшириғи бажарилмади. Шунингдек қишлоқ хўжалик машиналарини мавсумга ҳозирлаш иши ҳам жуда суст бораяпти. 21 та чопиқ трактори, 10 та сеялка ремонт қилингани ва 6 комплект ротацион мотига, 41 комплект культиваторга ҳануз қўл урилгани йўқ.

Дарвоқе, колхоз ўтган йили техникани қадрламаслик ва ундан унумли фойдаланмасликнинг оқибатларини татиб кўрган эди. 11 та пахта териш машинасининг умри бекор ўтган, улар билан 100 тоннага етар-етмас пахта териб олинганди. Колхоз раиси А. Қодировдан «машина терими плани нега бажарилмади» деб сўраганимизда у иккита сабабни кўрсатган эди. Биринчидан — ғўзаларнинг баргини тўкиш учун гехсахлораннинг 12 процентлиги ўрнига 6 процентлиги сепилибди. Ғўзанинг барги яхши тўкилмабди. Бунга бош агроном айбдор. Хўш, раиснинг ўзичи, у қаерда экан? Иккинчидан, карталар ниҳоятда майда. Бу тўғри. масалан, иккинчи бригаданинг ери 49 та майда картадан иборат, сабаби ерларнинг четида тут дарахтлари бор. Карталар шу қадар майда бўлгач, ғўзаларга ишлов бериш ва, айниқса теримни тўла механизациялаштириш мумкин эмас. Фикримизча, колхозда пиллачиликни бундан буён ҳам ривожлантириш манфаатларига путур етказмаган ҳолда карталарни йириклаштириш мумкин. Бунинг учун тут дарахтларини йўл ёқаларига кўчириб ўтказиш ёки бунинг учун алоҳида майдон ажратиш лозим. Лекин колхоз раҳбарлари шундай қилишни ҳали хаёлларига ҳам келтирганларича йўқ.

— Колхозда бу йил яна аввлар, буйруқ берувчилар жуда кўп. Аммо чинакам ташкилотчилик, жонкуярлик қилувчилар кам. Штатларни ихчамлаштириш хусусида мазкур колхоз қўшни «Победа» колхозидан ибрат олса бўлади. «Победа» колхозида бу йил участкаларни камайтириш, бригадалардаги ҳисобчиларни қисқартиш ҳисобига 17 киши ишлаб чиқаришга юборилди. Шу тарзда бу колхоз йилига 7800 меҳнат куни ёки 10 минг сўмдан зиёдроқ пулни тежаб қолади. Навоий номли колхозда эса негадир ортиқча штатларни ихчамлаштиришга журъат этмаётирлар.

Колхозда аҳвол ташвишланарли. Лекин колхоз раҳбарлари буни парво қилмаётирлар. Кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган. Бизнингча бу ерда ё раҳбарларни ёки раҳбарлик услубини ўзгартиш даркор.

Х. ШОЙИЕВ
колхоз ревкомиссияси раиси.

Э. ҚИРҚБОЕВ
қишлоқ мухбири.

Э. БОЙСИНОВ
Янгиер район «Ленин йўлидан» газетасининг ходими.

Э. ОТАБОЕВ
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ИДЕОЛОГИЯ ВА ҲАЁТ АЖРАЛМАСДИР

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Ўтган йил олмалиқликларнинг ҳеч эсидан чиқмайди. Шаҳар меҳнаткашларининг қувончи чексиз бўлди. Ишлаб чиқаришда катта ғалабалар қўлга киритилди. Саноат корхоналари давлат планларини муваффақиятли адо этди. Қурувчи ва монтажчилар астойдил меҳнат қилишиб, мис бойитиш фабрикаси биринчи навбат қурилишини ишга туширдилар.

Шаҳримизга қадрдонимиз Н. С. Хрушчев келди. Завод, фабрикаларимизда бўлди. Шаҳарни томоша қилди. Ишчи ва хизматчилар билан гаплашди. Ғалабалари билан табриклади. Ишларига муваффақиятлар тилади.

Партия ва ҳукуматимиз шаҳримиз меҳнаткашларининг ишига юксак баҳо берди. «Алмаликсвинецстрой» трести Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. Қўрғошин-рух комбинати қурилишида жонбозлик кўрсатиб ишлаган ишчи, хизматчилар, инженер-техниклардан катта группасига Совет Иттифоқининг орден ва медаллари топширилди. Ишчилардан Н. Ғозиқулов, М. Саидов, Н. Зверев, Л. Дудина ўртоқларга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берилди.

Ўтган 1962 йилимиз ана шундай якунланди. Шаҳар меҳнаткашлари бу йил янада янги ғалабаларни қўлга киритиш учун йил бошиданоқ унумли меҳнат қилишга аҳд қилишди. Завод ва фабрикаларда, цех ва участкаларда меҳнат унуми борган сари ортиб бормоқда. Ички резервлардан яхши фойдаланилмоқда. Ишчилар ўз устларига оширилган мажбуриятлар олаётирлар.

Вазифалар аниқ. Бу йил мис эритиш заводининг биринчи навбати, цемент заводининг иккинчи навбати, биринчи асбошифер заводи тўртинчи технология линиялари ва бошқа кўпгина объектларни қисқа вақтда қуриш ва фойдаланишга топшириш учун кескин кураш бошладик.

Етти йилликнинг бешинчи йили топшириқларини бажариш суръати яхши кетяпти. Кончилар, сараловчилар, қурувчилар, монтажчилар социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқдалар. Мана, дастлабки якунлар. Январь ойи плани 103,6 процент бажарилди. Февраль ойи ютуғи янада мазмунли бўлди. Шаҳар корхоналари давлат планини 108 процент қилиб адо этдилар.

Буларнинг ҳаммаси шаҳар партия ташкилотларининг КПСС XXII съезди ва Марказий Комитет ноябрь Пленуми қарорларини изчиллик билан турмушга татбиқ этаётганликларининг ёрқин далилидир. Шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари ишлаб чиқариш билан конкрет шуғулланиб, омманинг бутун куч ва ғайратини давлат планларини муваффақиятли бажаришга сафарбар қилаётганлиги натижасида саноатда, қурилишда ана шундай ютуқлар қўлга киритилмоқда.

Омма ўртасидаги тарбиявий-ғоявий, ташкилий ишлар анча яхшиланди.

Шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг кўргазмаларига амал қилиб, идеология ишларининг ҳамма форма ва воситаларидан моҳирлик билан фойдаланиб, асосий эътиборни меҳнат унумдорлигини оширишга қаратмоқдалар.

Биз кадрларимизнинг иқтисодий билимини оширишга жиддий аҳамият бераётирмиз. Ҳозир раҳбар ходимларнинг деярлик ҳаммаси саноат ва қурилишнинг конкрет экономикасини ўрганаётирлар. Бу эса корхонанинг фаолиятини яхшилашга, резервларни қидириб топишга ёрдам бермоқда. Пропагандистларнинг асосий қисми инженер ва техниклардан, илмий ходимлардан иборатдир.

Илғорлар тажрибасини пропаганда қилиш ва уларни ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш ғоят катта аҳамиятга эгадир. Бу масала шаҳар партия комитетининг ва кўпгина бошланғич партия ташкилотларининг асосий диққат марказида турибди. Бизда машҳур флотатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Надежда Воспитанникова, старший фильтровщик, СССР Олий Советининг депутати Елена Сичева катта обрўга эгадирлар. Саноатчилар уларнинг қимматли маслаҳатларига қулоқ соладилар. Бу меҳнатсевар ишчиларимиз иш тажрибаларини ўртоқлашиш билан бирга, ўзларига кўплаб издошларни тайёрламоқдалар. Мана, уларнинг тенгдошларидан дастлабкилари, Хорошевская ва Шаймухаметова каби флотаторлар кундалик топшириқларини ошириб бажараётирлар.

Шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари илғор бригада ва смена ишчиларининг қолоқ участкаларга ўтиб ишлаш ташаббусини кенг ёймоқда. Мис бойитиш фабрикасининг ишга туширилиши муносабати билан ишлаб чиқаришдаги бир қатор технология процессларида узилишлар рўй берди. Иш унча юришиб кетмади. Ишчан, тажрибали ходимлар керак бўлиб қолди.

Мис-қўрғошин бойитиш фабрикасининг старший флотатори Эгамқул Худояров илғор сменадан қолоқ, оғир участкага ўтиб ишлай бошлади. Қалмоққир конининг машинисти коммунист Шапошников ҳам ана шундай қилди.

Биз ишлаб чиқариш новаторларининг тажрибаларини ҳар тарафлама пропаганда қиляпмиз. Махсус плакатлар чиқарилмоқда. Деворий ва кўп тиражли газеталар тажрибаларни кенг ёритаётир. Айниқса бу соҳада «Алмаликсвинецстрой» трести партия комитети катта ташкилий ишларни қилди. Бу ерда Назаров, Сейтаметов бошлиқ илғор бригадаларнинг иш тажрибаларини батафсил ҳикоя қилувчи плакатлар ишчилар ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, маҳсулот сифатини яхшилашда катта роль ўйнади.

Сиёсий пропагандани шундай уюштириш керакки, токи ҳар бир ишчи социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажарилишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўша билсин. Бу ишни амалга оширишда агитаторлар зимасига катта вазифалар юклатилган. Биз шу мақсадда агитаторлар составини қайта кўриб чиқдик. Улар сиёсий билимдон, ғайратли, ташкилотчи коммунист ва комсомоллар ҳисобига мустаҳкамланди. Тўғри, аввал уларнинг ишида анчагина камчиликлар мавжуд эди. Айрим агитаторлар фақат газета, журналларни ўқиш, қўшни цехларнинг ишини айтиш билан кифояланишардилар. Эндичи, ундай эмас. Агитаторлар илғорларни мақташ билан бир қаторда уларнинг илғорлик сабабларини очмоқдалар, ишни ташкил қилишда, галдаги вазифаларни амалга оширишда маъмуриятга яқиндан ёрдам бераётирлар. Олтинтопган комбинати паровоз депосининг агитатори коммунист ўртоқ Лазаревнинг ишини олиб кўрайлик. У агитаторликни ташкилотчилик ишига боғлаган ҳолда олиб боряпти. Суҳбатларнинг бирида материалларни, электр қувватини тежашда ҳар бир меҳнаткашнинг вазифаси нимадан иборат эканлигини конкрет мисолларда айтиб берди.

Қалмоққир конининг агитатори Бобожон Ҳошимовнинг иши диққатга сазовордир. У агитаторлик қилаётган участка ишчилари социалистик мусобақада ғолиб чиқиб, бир неча ойдан бери кўчма Қизил байроқни қўлларида сақлаб қолмоқдалар. Агитатор Чугунов қуюв цехи аъзолари ўртасида бир неча касбни ўрганишни кенг йўлга қўйди. Ҳозир бу ердаги ишчиларнинг кўпи 2-3 касбга эгадирлар.

Идеология ходимларимизнинг бундай намунали ишлари ҳақида кўплаб мисол келтириш мумкин.

Шаҳар партия комитети турли темаларда назарий конференциялар ўтказиб туришни йўлга қўйди. Биз январь ойида «Коллегиаллик — партия раҳбарлигининг олий принципи» деган темада, Тошкент политехника институтининг кечки филиалида КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми материаллари юзасидан икки марта конференция ўтказдик. Бу конференциялар агитатор, пропагандистларимизда катта таассурот қолдирди. Уларнинг назарий билимларини мустаҳкамлашга яқиндан ёрдам берди.

Яқин ойлар ичида Олтинтопган комбинатида меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш йўллари, «Алмаликсвинецстрой» тресги корхона ва қурилишларида резервларни қидириб топиш йўллари» деган темаларда назарий конференциялар ўтказамиз. Ҳозир бу ишга тайёргарлик кўраётирмиз.

Шаҳар партия комитети идеология ишларини жамоатчилик асосида ташкил қилишга катта аҳамият бераётир. Бу соҳада дастлабки ишлар қилинди. Жамоатчилик касбини ўрганиш университети ташкил қилиниб, уни кўпгина кишилар битириб чиқишди. Университет ўйин-кулгиларни бошлаб берувчилар, мухбирлар, китобларни пропаганда қилувчилар, дирижерлар, санъаткорлар тайёрлаб чиқармоқда. Бизда жамоатчилик асосида марксизм-ленинизм университети ҳам ташкил этилган. Шаҳар партия комитети ва йирик партия ташкилотлари ҳузурида идеология комиссияси, методик советлар ишлаб турибди.

КПСС Марказий Комитети Куйбишев область партия комитетининг идеология ишларига раҳбарлиги ҳақидаги тарихий қарорида ҳар бир раҳбар ходимнинг идеология ишида фаол қатнашиши, уни ташкилотчилик ишлари билан боғлаб олиб бориш зарурлигини алоҳида таъкидлаб ўтди. Шу муносабат билан «Алмаликсвинецстрой» тресги раҳбар ходимларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Сиёсий ишларни унутиб қўйган, идеология ишларини ҳаёт билан боғлаб олиб бормаётган раҳбарлар қаттиқ танқид қилиниб, бу соҳадаги вазифалари кўрсатиб берилди.

Бу билан идеология соҳасидаги ишларимиз ҳар тарафлама яхши йўлга қўйилган деб ҳисоблаш, менимча нотўғри бўлади. Ҳали тарбия, сиёсий-оммавий ишлар савиясини юқори даражага кўтаришда анча ишлашимиз керак. Айниқса, омма ўртасида агитация-пропаганда ишларини ташкил қилишда партия, комсомол, касаба союз аъзоларининг фаол қатнашишига эришишимиз керак. Суҳбат, лекция ва докладларни ишлаб чиқаришга яқиндан боғлаган ҳолда уюштириш — галдаги хўжалик вазифаларини муваффақиятли бажаришга кенг меҳнаткашлар оммасини сафарбар қилишда ижобий роль ўйнайди.

Ҳеч шубҳа йўқки, биз активларга суянган ҳолда ишни ташкил қилиб, идеология ишларининг жонли ва таъсирчан бўлишига эришамиз. Шаҳар меҳнаткашларининг бутун куч ва ғайратларини етти йилликнинг бешинчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажаришга сафарбар қиламиз.

В. КЛИМАЧЕВ,
Олмалиқ шаҳар партия комитетининг секретари.

Тошкент тўқимачилик комбинатида идеология ишлари анча яхши йўлга қўйилган. Пропагандистлар машғулотга пухта тайёрланиб кирадилар. Суратда: пропагандистлардан (чапдан ўнгга) Безверхов П., Чеховская С., Тўйчиев И. (орқа қаторда чапдан), Татаринова В. ва Орехова А. ўртоқлар навбатдаги машғулотларга тайёрланмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

Қайноқ қалблар

Механика участкасининг ўнг томонида янги станок ўрнатилган. Ҳамманинг диққат-эътибори ўшанда. Ишчи бир йўла 8 та детални станок мосламаларига ўрнатади-да, кнопкани босади. Икки томондан 8 та парма деталга яқинлашиб, уни теша бошлайди.

Юқори унумли бу ажойиб станокнинг ишини кузатиб турган киши унга қойил қолмай иложи йўқ. Албатта унинг ижодкорларига таҳсин ўқийди. Шунда бу машинани олим ёки тажрибали конструктор яратган бўлса керак деб ўйлаши табиий.

Лекин янги станокни олимлар ҳам, атоқли конструкторлар ҳам яратишмаган. Унинг ижодкорлари — ишлаб чиқариш новаторлари, оддий ишчи ва хизматчилардир.

Заводимизнинг 4-йиғув цехида жамоатчи конструкторлик бюроси ташкил топганига айтарли кўп вақт бўлганича йўқ. Бироқ, жамоатчи конструкторлар қисқа вақт ичида тилга олса арзийдиган ишлар қилишди. Бюро аъзолари илғор технология ва меҳнат унумдорлигини оширишга ёрдам берадиган янги техникани ишлаб чиқаришга жорий қилиш билан бир қаторда, эскирган станок ва мосламаларни реконструкциялашни ўз олдиларига асосий мақсад қилиб қўйдилар. Иш конкрет план асосида олиб борилди.

Вилкаларни пармалаш операциясини оддий вертикал станокда эмас, балки ярим автомат станокда бажарилса, меҳнат унумдорлиги ошган бўларди. Бироқ, бунга қайси йўл билан эришиш мумкин? Ижодкорлар шу ҳақда ўйлардилар. Ишдан кейин қолиб янги агрегат яратиш йўлини излай бошлашди. Ниҳоят биз юқорида ҳикоя қилган 8 шпинделли ярим автомат агрегат конструкцияси ишлаб чиқилди. Ахир «ХВС-1,2» пахта териш машинасининг ўзиюрар шассисини йиғиш учун қанчадан-қанча вилка керак! Уни ярим автомат агрегатда ишлашга кўчилгач, корхонамиз жуда катта фойда кўрадиган бўлди. Энг муҳими бу станок деярлик биронта ҳам брак деталь чиқармайди.

Биринчи муваффақият ижодкорларни ғоят руҳлантириб юборди.

Техника бюросининг бошлиғи Дантон Слепян раҳбарлик қилаётган 4-йиғув цехининг жамоатчи конструкторлик бюроси аъзолари тинмай ижодий изланаётганликлари туфайли заводимизга катта наф келтирмоқдалар. Улар ўтган йили 15 минг сўмлик маблағни тежаб қолишди. Технолог Л. Вайман, слесарлардан Г. Тимофеев, И. Суринн, Н. Штикалин ва бошқа ўртоқлар бюронинг энг актив аъзолари ҳисобланадилар.

Асбобсозлик цехининг бошлиғи ўртоқ В. Димитриев раҳбарлигидаги яна бир жамоатчи конструкторлик бюроси аъзолари ҳам катта ижодий муваффақиятларга эришмоқдалар. Старший мастер ўртоқ Г. Александрович ишдан чиққан кесувчи асбобларни қайта тиклаш йўли билан уларни ишлаб чиқаришда қўллаш методини таклиф қилди. Бу янгилик 1400 сўмлик фойда келтирди. Димитриев ва Кержнер ўртоқлар ижод этган гайкаларга резьба қирқувчи станок эса 9700 сўмлик маблағни тежаш имконини бермоқда. Янги агрегат билан ишлаганда меҳнат унумдорлиги камида икки марта ортиқ бўлади.

Корхонамиздаги жамоатчилик асосида ишлайдиган ҳар иккала конструкторлик бюросида ҳозир 50 га яқин ишчи, инженер-техник ходим ва хизматчи бор. Уларнинг аксарияти ишлаб чиқариш новаторлари, юқори малакали ишчилар бўлиб, бўш вақтларида корхона фойдасини кўзлаб, рационализаторлик ва ихтирочилик таклифлари устида ишлашади.

Корхонамизда ташаббускорлар кўп. Лекин шундай йирик заводда техника кабинети бўлмаганлиги, жамоатчи конструкторлар учун алоҳида жой йўқлиги сабабли дуч келган кабинет ва хоналарда ишлаётганликларини нормал ҳол деб бўлмайди. Бюро аъзолари ишлаган кўпгина мосламаларни экспериментал база йўқлиги ва асбобсозлик цехи эса ниҳоятда бандлигидан тайёрлашнинг иложи бўлмай, қимматли таклифлар қоғозларда қолиб кетмоқда.

Бошқа йирик цехлар, айниқса 5, 10-механика цехларида ҳам жамоатчи конструкторлик бюроларини ташкил этиш мақсадга мувофиқ. Ахир бу цехлар энг яхши техника ва малакали инженер-техник кадрлар билан таъминланган-ку! Корхонамиз раҳбарлари шу масалаларга ҳам эътиборни кучайтиришса, фойдадан ҳоли бўлмайди.

А. ТОЖИЕВ
С. ТЎЛАЕВ

Ўзбекистон трактор-йиғув заводи мастерлари, «Тошкент ҳақиқати» мухбирлар постининг аъзолари.

РЕСПУБЛИКА МЕДИЦИНА ХОДИМЛАРИНИНГ СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

СОҒЛИГИМИЗ ПОСБОНЛАРИ

Ўтган йили Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ташаббуси билан Тошкентда Соғлиқни сақлаш ва медицина тарихи илмий-текшириш институти ташкил қилинган эди. Институт ўз вақтида юқори малакали медицина ходимлари билан таъминланди. Ҳозир бу илмий даргоҳда 1 фан доктори, 11 фан кандидати ва 39 илмий ходим медицина билими билан шуғулланмоқда.

Ўтган йилнинг ўзида институт йўли билан 13 марта илмий совет ва 18 марта илмий конференция ўтказилди.

Институт ўз музейига эга. Музей экспозициясига феодализм, капитализм ва социализм даврларидаги медицина асбоб-ускуналари, Абу Али Ибн Синонинг асарлари, табиблар ишлатган асбоблар ва медицина тарихига оид материаллар тўпланмоқда. Қисқа вақт ичида профессор Б. М. Файбушевич, илмий ходимлардан А. У. Ибодов, Ш. Ф. Фатхуллаев ва бошқаларнинг изланишлари билан медицина тарихига оид нодир материаллар ва қимматли асарлар йиғилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, институтнинг илмий ходимлари республикамизнинг турли областларига илмий экспедициялар уюштираяптилар. Ўтган йили институтнинг бир группа олимлари Бухоро областидаги Газли посёлкасида ва «Рометон» совхозида яшовчи аҳолининг соғлиги ҳамда даволаш-профилактик муассасаларининг ишлари билан танишиш мақсадида илмий-амалий экспедиция уюштиришди.

Илмий даргоҳ ташаббуси билан Янгиер шаҳрида қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштирувчи аҳолининг соғлигини янада яхшилаш мақсадида медицина ходимларининг конференцияси ўтказилди. Республика медицина ходимларининг съезди олдидан институт олимларининг тўплами ҳам нашр этилади.

А. ИСОКОВ,
С. БАРАТОВ,
институт ходимлари.

ЗАРБДОР ОБЪЕКТЛАР — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Украина ССР даги «Луганскхимстрой» ва Шимолий Донецк қурувчи ҳамда монтажчиларининг 1963 йилда химия саноати янги ишлаб чиқариш қувватларини муддатидан илгари фойдаланишга топшириш юзасидан бошлаган ватанпарварлик ташаббуслари бутун мамлакатимиз бўйлаб кенг қанот қоқмоқда.

Бутуниттифоқ зарбдор қурилиши — «Чирчикхимстрой» бинокорлари ҳам бу ажойиб ташаббусни қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Чирчиқ электрохимия комбинатининг улкан территориясида бу бошқарма коллективи жуда кўп муҳим объектлар қурмоқда. Бу ерда янги цехлар қад кўтармоқда, кўпгина муҳим ишлаб чиқариш участкаларида қўшимча қувватлар ишга туширилаётир.

Қурувчилар ўз имкониятлари ва резервларини қайта кўриб чиқиб, катта химиянинг кўпгина зарбдор объектларини графикда белгиланган муддатдан олдин фойдаланишга топшириш юзасидан юксак мажбурият олишди. Жумладан, шу йилнинг март ойида металл конверсиясининг 2-агрегати, олтинчи ва еттинчи аммиак круберларини ўрнатиш ишлари тугалланади. Апрелда эса мототурбонасос, синтез агрегати ва рекуперация машинаси ишга туширилади. Газ компрессорларини монтаж қилиш ишлари ҳам муддатидан олдин тугалланади.

«Чирчикхимстрой»нинг энг муҳим объекти қишлоқ хўжалиги учун жуда қимматли бўлган аралашма минерал ўғит ишлаб чиқарадиган карбомид цехи ҳисобланади. Карбомид цехи иншоотлари комплексига икки қаватли асосий корпус, компресс бўлими, механизациялашган қадақлаш цехи, маиший бинолар ва бошқа объектлар киради.

Шу йилнинг учинчи кварталида комбинат химиклари Бухоро табиий газидан олинадиган карбомиднинг дастлабки тонналарини колхоз ва совхозларга юборадилар. Карбомид цехи иншоотлари комплексини планда кўрсатилганидек ўттиз ойда эмас, балки йигирма ой ичида фойдаланишга топширишни таъминлайдиган зарур тадбирлар белгилаб чиқилди.

Кўриниб турибдики, Чирчиқнинг катта химия қурувчилари зиммаларига юксак ва масъулиятли мажбурият олишган. Уни сўзсиз бажариш учун капитал маблағлардан унумли фойдаланишни яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Мажбурият меҳнатни ташкил қилишни яхшилаш, механизация воситалари ва техника ютуқларини изчиллик билан қўлланиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, ишчиларнинг маҳоратини ўстириш ва қурилиш-монтаж ишлари сифатини янада яхшилаш ҳисобига бажарилади.

Кези келганда шуни таъкидлаб ўтиш керакки, карбомид цехи комплексини муддатидан илгари фойдаланишга топшириш кўп жиҳатдан мазкур зарбдор қурилиш билан алоқадор бўлган лойиҳалаш ташкилотларининг оперативлигига, шунингдек республика Госстройига ҳам боғлиқ. Азот саноати Давлат институтининг Чирчиқ филиали, «Узоргэнергогаз», республика Госстройи шу пайтгача қурилишнинг кўпгина муҳим объектлари, айниқса карбомид цехининг техник-ҳужжатлари ва ишчи чертёжларини тайёрлаб бермадилар. Барча зарур ҳужжатлар ўз вақтида тайёрлаб берилсагина қурувчилар мажбуриятларини муваффақиятли бажара оладилар.

Зарбдор қурилишни моддий-техника билан таъминлаш ҳам кўнгилдагидек деб бўлмайди. Айниқса ҳозир махсус лак-бўёқ ва кислотага бардош берадиган материаллар, пўлатдан ясалган трубалар, вентилятор ва бошқалар етишмаётир. Шу пайтгача 200 дона йиғма темир-бетон лотоклар етказиб берилмаган.

Шунингдек, юк ташишни механизациялаш ва махсус оснасткалар тайёрлаш бўйича кўпгина масалалар ҳал қилинганича йўқ. Шу масалалар яқин вақт ичида ҳал қилиниши керак. Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган карбомид цехини муддатидан илгари фойдаланишга топширишни таъминлаш лозим.

В. СКОРОДУМОВ
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Ионларни ҳосил қилиш йўли билан ўзгарувчи ток частоталари орқали элементларни автоматик бошқариш масаласи Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Энергетика ва автоматика институти илмий ходимларини қизиқтириб келмоқда. Бу йўл билан электродвигателлар ҳаракатини тезлаштириш ҳамда бир машина билан ишлаб чиқариш операцияларини комплекс бажаришга эришилади. Суратда: институт илмий ходимларидан (чапдан ўнгга) Ҳ. Абдусаматов, С. Усмонов ва И. Тўлаганов ўртоқлар лабораторияда.

В. Сваричевский фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

БИРЛАШГАН ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИ РЕЗЕРВЛАРИ ИШГА СОЛИНСИН

Ўрта Осиё иқтисодий районининг пўлат йўллари беш минг километрга — Ченгелдидан Красноводскгача, Жалолободдан Қўнғиротгача чўзилиб ётибди. Бу йўлларда бутун Англиядаги темир йўллардагига қараганда кўпроқ юк ташилмоқда. 18 мартда Тошкентда бўлиб ўтган темир йўл транспорти партия-хўжалик активининг йиғилишида Ўрта Осиё совет республикаларининг экономикаси равнақ топганлигидан далолат берувчи кўпгина ана шунга ўхшаш рақамлар ва фактлар келтирилди. Бироқ, бу учрашувнинг асосий темаси — Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон халқ хўжалигига хизмат кўрсатувчи бирлашган магистралнинг янги имкониятлари ва янги вазифалари бўлди.

Докладчи — Ўрта Осиё темир йўлининг бошлиғи А. М. Қодиров ва музокарада қатнашган ўртоқлар темир йўл илғор техника билан етарли даражада таъминланганлигини таъкидладилар. Анчагина масофадаги йўлга темир-бетон шпаллар ва оғир типдаги рельслар ётқизилди, сигнализация ва алоқанинг энг янги методларидан фойдаланилмоқда, ремонт базаси мустаҳкамланган. Сирдарё-Жиззах линияси муддатидан бир йил илгари фойдаланишга топширилди. Бу эса, Мирзачўлдаги қўриқ ерларга хизмат кўрсатишни яхшилаш имконини беради. Тепловозларни жорий қилиш жадал суръатлар билан кенгайтирилмоқда — Ўрта Осиё йўлларида ҳамма юкларнинг 91 процентини тепловозлар ташимоқда.

Магистрал ғарбдаги темир йўллар билан яна бир восита орқали боғланди. Ўрта Осиё ва Закавказьенинг пўлат йўлларини Каспий денгизи орқали ўтадиган паром бирлаштирди. Хаёлий романлар ёзган Жюль Верн келажакда поездлар Каспий денгизини кесиб ўтади, деб орзу қилган эди. Бу орзу ёзувчи ўйлаганидан ҳам юксакроқ техника даражасида ва анча тезроқ рўёбга чиқарилди. Эндиликда Красноводск ва Боку транзит пунктларига айланиб, улар ўртасида ўнларча вагон сиғадиган гигант паром қатнаб турибди.

Магистрал коллективи қудратли техникага таяниб ва иш методларини муттасил яхшилаб бориб, 1962 йилда юк ташиш планини ортиғи билан бажарди, меҳнат унумдорлигини ошириш ва юк ташиш таннархини камайтириш топшириқларини орттириб адо этди.

Бироқ, темир йўлнинг ҳамма имкониятлари ишга солинган, деб бўлмайди. Масалан, вагонлар обороти планда белгиланганидан секинлаштирилган. Бунинг сабабларидан бири — поездлар ҳаракати графигининг бузилишидир.

Ўрта Осиё темир йўлида тепловозларнинг ҳиссаси етти йилликнинг контроль рақамларида белгиланганидан тезроқ ошиб бормоқда, лекин локомотивлардан тўла фойдаланилмаётир. 1962 йилда тепловозларнинг бир суткада ўртача босиб ўтиши керак бўлган масофа топшириғи бажарилмади.

Пассажирларга хизмат кўрсатиш даражаси — темир йўл ишидаги энг ёрқин кўрсаткичлардан биридир. Кейинги вақтларда пассажирлар тушган составлар ҳаракатини анча тезлаштиришга, маҳаллий ва шаҳар атрофи қатновларини кўпайтиришга эришилди. Вокзаллар, станцияларни тартибга солиш юзасидан сезиларли иш қилинди. Лекин вокзалларнинг кўримсизлиги, айрим проводникларнинг пассажирларга нисбатан эътиборсизлик билан қараётганликлари хусусида ҳали ҳам кўпгина шикоятлар тушмоқда.

Жамоатчилик асослари темир йўл ишининг ҳамма соҳаларига ёйила бошлагани кенгашда таъкидлаб ўтилди. Ҳозир Ўрта Осиё магистралида икки ярим минг жамоатчи инспектор техникадан фойдаланиш, ҳаракат хавфсизлиги қоидаларига қандай риоя қилинаётганлигини, иш сифатини назорат қилиб бораяпти.

Тошкент депосининг машинисти Ю. Казенний жамоатчи контролерларнинг иш тажрибаларини гапириб берди. Коллектив 65 кишини жамоатчи контролер қилиб сайлаб қўйган. Булар — энг обрўли, тажрибали ходимлардир.

Ашхобод бўлимининг бошлиғи В. П. Калиниччев Тошкент ва Ашхобод йўлларини бирлаштиришнинг афзалликлари тўғрисида гапирди.

Йўлдаги ходимларнинг 80 процентдан кўпроғи коммунистик меҳнат ҳаракатида қатнашмоқда. Душанба бўлимининг темир йўлчилари коммунистик меҳнат коллективи деган номни олиш учун курашмоқдалар.

— Ҳозирдаёқ бизда 154 смена ва бригада ана шу фахрли номни олишга сазовор бўлди,— деди бўлим бошлиғи М. Мирзаев.— Коллектив дуруст натижаларга эришди. Йўллар министрлиги бўлимда ободонлаштириш ва биноларни комплекс ремонт қилиш бўйича илғор тажриба мактаби ташкил этди. Лекин ишимизда ҳали камчиликлар кўплигини англаб турибмиз, бутун коллектив ўз эътиборини ана шу камчиликларни тугатишга қаратган.

Темир йўл ходимлари касаба союзи йўл комитетининг раиси Н. Деҳқонхўжаев, Термиз йўл дистанциясининг старший йўл мастери Э. Худойқулов, Туркманистон Компартияси Марказий Комитети саноат-транспорт бўлимининг мудири В. В. Нуштаев, Андижон станциясининг бошлиғи Р. Раҳмонбердиев, Чоржўй станциясининг бошлиғи В. З. Костин, Душанба депосининг машинисти В. Г. Ильин, йўл ҳаракат хизматининг бошлиғи С. М. Дагаев ва бошқалар ҳам кенгашда сўзга чиқишди.

Кенгаш қатнашчилари етти йилликнинг бешинчи йилига мўлжалланган юксак мажбуриятларни қабул қилишди. Юк ортиш планини 27 декабргача бажариш, тепловознинг бир суткадаги ўртача қатновини 2 километр кўпайтириш, оғир юкли поездларда нормадан ташқари 6 миллион тонна юк ташиб бериш, рационализаторлик таклифларини жорий қилиш йўли билан 800 минг сўмни тежаб қолишга қарор қилинди.

Ўрта Осиё магистрали коллективи олган мажбуриятнинг охирида бундай дейилади:

— Партия XXII съезди ва КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорларида қўйилган вазифаларни бажаришга бутун куч-қувватимизни сафарбар этамиз!

Коллектив коммунистик меҳнат темир йўли деган номни олиш учун курашишга аҳд қилди. Қардош Қозоғистон темир йўлчилари мусобақага чақирилди.

А. ЕРШОВ,
Е. ЕФИМОВ.
(ЎзТАГ мухбирлари).

ЯНГИ МАКТАБ ҚУРИЛИШИДА

«Биз мактаб ўқитувчилар коллективи, ота-оналар комитети ва ўқувчилар номидан газета орқали қилаётган ғамхўрлиги туфайли партия ва ҳукуматимиздан миннатдор эканлигимизни билдиришни лозим топдик. Мактабимиз ёнида янги типдаги катта ҳашаматли мактаб биноси қад кўтармоқда. Қурувчилар уни биринчи сентябргача фойдаланишга топшириш мажбуриятини олиб фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

САИДХЎЖАЕВ,
153-мактаб директори.

* * *

Редакцияга келган бу хат билан қизиқиб мухбиримиз яқинда Куйбишев районидаги янги мактаб қурилишига борди. У ерда олиб борилаётган катта қурилиш ишлари билан танишди. Қурилиш қарийб бир гектар майдонни эгаллаган. 3 корпусдан иборат мактаб биноси жадал суръатлар билан қад кўтармоқда. Биринчи корпус тўрт қаватли бўлиб 26 хонадан иборат. У ернинг ўзида 964 ўқувчи билим олиши мумкин. Иккинчи корпус 6 хоналик, унда ошхона, спорт заллари бўлади. Дурадгорлик, слесарлик, токарлик устахоналари алоҳида корпусга жойлашади.

Янги типдаги бу мактаб биносини «ТашГРЭС»га қарашли 3-қурилиш-монтаж бошқармасининг Владимир Евсеев бошчилигидаги бригадаси қурмоқда. Юқори разрядли ғишт терувчилардан А. Зокиров, Н. Антропов, С. Деҳқонов каби ўртоқлар ҳаммага намуна кўрсатиб ишламоқдалар.

ПАХТАКОР ЎРТОҚ! ФУРСАТ ЯҚИН. ЭКИШГА ШАЙМИСИЗ?

☆ ☆ ☆

Суратда: (чапдан) Чиннихон Мадраҳимова, Қарши Турғунова, Зулайхо Норбоева ва Омонгул Раҳмоновалар 1-«Оҳангарон» совхозининг моҳир сут соғувчилари. Меҳнатсевар дугоналар бу йил ҳар қачонгидан ҳам ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар ва ўз боқимларидаги сигирларни сифатли парвариш қилиб, мўл-кўл сут соғиб олмоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

☆ ☆ ☆

ЭКИПАЖИМИЗ ТАЙЁР

Пахтадан мўл ҳосил етиштиришда механизаторнинг, техниканинг роли бениҳоя катталиги ҳаммага аён. Лекин техникани ҳам ишлата олиш, ундан фодаланишни билиш керак. Шунинг учун ҳам пахтачилик хўжаликларида механизаторларнинг ишига жиддий эътибор беришади. Буларнинг ҳаммаси тўғри, яхши гап. Мен яна бир нарсани айтмоқчиман.

Ғўза парвариши кезларида тракторчининг бирор туп ғўзани нобуд қилиши мўл ҳосил етиштиришга зарба демакдир. Шунинг учун кўчатнинг нормал қалинлигини таъминлаш чораларини ҳозирдан кўриш керак. Ҳа, ҳозир ерни экишга тайёрлаш вақтида ҳосил учун қайғуриш лозим.

Бу гапни мен мисол учун гапираётганим йўқ. Ҳосилдорликни ошираман деган киши худди шундай қилиши кераклигини тажрибада синаб кўрганим учун айтаяпман. Касбим тракторчилик. 2-3 йилдан бери эса тюпкочи бригадага бошчилик қиламан. Ҳосилдорлик чакки эмас. Йилига 1-2 центнер қўшилиб боряпти. Ўтган йили эса 48 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан «оқ олтин» олдик. Бу — plandагидан роса 5 центнер кўп. Таннарх ҳам анча арзон бўлди. Бир центнер пахтамиз пландагидан 1 сўм арзон тушди.

Хўш, бу муваффақиятларнинг боиси нимада?

Мен боя тўла гектар учун курашни чигит экишга тайёргарлик давридан бошлаш керак дедим. Худди шундай. Экиш — жуда мураккаб иш. Агар об-ҳаво шароитини, ернинг текис-нотекислигини, механизмларнинг қай ҳолатда ишлашини тўла ҳисобга олмай иш тутсангиз, панд ейишингиз ҳеч гап эмас. Биз мана шуни ҳисобга олиб, экипажни чигит экишга шайлашга жиддий аҳамият берамиз. 60x50 схемасида тўғри бурчак уялаб чигит экишда бригадамиз анчагина тажрибага эга. Экипаж аъзоларимиз ҳар йили экиш даврида иштирок этишларига қарамай, ўқиш-ўрганишни сира канда қилмайдилар. Бордию, сеялкачи чигитнинг тушишини дурустроқ текшира билмаса, лебедкачилар режа симини жилдириш пайтида нўноқлик қилсалар, у ҳолда уяларга чигит тушмай қолиши, тўғри бурчакларнинг нотўғри чиқиши мумкин.

Ҳозир экипажимиз экишга тахт. Мен сеялкани, тракторни ремонт қилиб бўлганимдан кейиноқ машғулот ўтказишга киришдик. Беш кун давомида далада сеялкачи Ҳолбой Тошбоев, лебедкачилар Ҳайтбой Абдуллаев, Эргаш Мардоновлар билан «чигит экиб» кўрдик. Агрегатнинг бенуқсон ишлашига тўла ишонч ҳосил қилдик. Энди чигитнинг уяларга тўғри ва тўла тушишига, тўғри бурчакларнинг аниқ чиқишига ишонамиз.

Бу йил гектаридан 40 центнердан ҳосил олмоқчимиз. Еримиз ҳам экишга тайёр бўлай деб колди. Экишни узоғи билан 6-7 кунда туғаллаш ниятимиз бор.

Эгамқул ЎТАПОВ,
Янгийўл бошқармасидаги «Қизил Октябрь» колхозининг бригада бошлиғи.

ҲОСИЛ МЎЛ БЎЛСИН ДЕСАНГИЗ...

МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ

Бўлиб ўтган ёғингарчилик туфайли ерда анча нам тўпланиб қолди. Ана шуни ҳисобга олиб тупроқ етилган, ҳайдаб қўйилган барча далаларни бороналашга киришиш ва бу ишни тез кун ичида тугаллаш керак.

Илмий муассасаларнинг берган маълумотига қараганда агар ер борона қилинмаса, бир кун давомида ҳар бир гектар ернинг ҳайдалган устки қисмидан 50—60 кубометргача сув буғланиб кетади. Борона ўз вақтида ўтказилганда эса мана шу буғланиш 2,5—3 баравар камаяди.

Кўпгина майдонлар январь ойидаёқ ҳайдаб қўйилганлиги, шунингдек шудгорлаш анча лойгарчилик шароитда ўтказилганлиги туфайли ҳам бу йил бороналашни ўз вақтида ўтказиш катта аҳамиятга эгадир. Шунинг учун ҳар бир хўжаликда борона қиладиган агрегатларни комплектлашни тезда тугаллаш, мавжуд бороналарни тезда ишга тушириш лозим. Бороналашнинг сифати устидан қаттиқ контроль ўрнатиш зарур.

Бороналашда асосан занжирли тракторлардан фойдаланиш керак. Биринчи боронадан кейин агар яна кучли намгарчилик бўлса, у ҳолда бороналашни қайтариш лозим.

Бороналаш билан бир вақтда тўла гектар учун курашни ҳам унутмаслик керак. Далаларни яхшилаб текислаш, ортиқча ўқариқлар, дала бурчакларини, карта чеккаларини ҳайдаб, ерга қўшиб юбориб кераксиз йўл ва ариқларни тугатиш мақсадга мувофиқдир. Тракторларнинг ишлашига ҳалақит берадиган дарахтлар бўлса кавлаб чиқариб ташлансин.

Ер текислашда қўл меҳнати сарфини камайтириш учун хўжаликдаги барча мавжуд ер текислагич машина ва қуроллардан фойдаланиш керак.

Бегона ўт илдизлари кўп бўлган далаларда ерни экишга тайёрлаш вақтида унинг илдизларини териб олиш лозим, бунинг учун эса тирков ва осма бороналардан, чизель, культиваторлардан фойдаланиш, ўт илдизларини бир чеккага тўплаб, куйдириб юбориш лозим.

Нам етарли бўлмаган, чигитни ернинг табиий намига ундириб олиш мумкин бўлмаган участкаларга яхоб беришни унутмайлик.

Шўрхок ерларда ернинг шўрини ювиш керак. Бунинг учун карталар полларга бўлиниши ва ҳар бир полларга 20—25 сантиметр қалинликда сув қўйилиши лозим. Бир полни обдон суғориб бўлгандан сўнг сувни бошқа полга қўйиш талаб қилинади. Ана шунда, сув шўрни тупроқнинг чуқур қатламларига олиб тушиб кетади. Запас суғориш ва шўр ювиш тугаллангач, ер етилиши биланоқ барча далаларни бороналашга тезда кириш лозим.

Шундан кейин тупроқни яхшилаб юмшатиш мақсадида 10 — 12 сантиметр чуқурликда чизеллаш ва мола бостириш лозим. Бегона ўтнинг илдизлари бўлмаган далаларда дискали бороналардан фойдаланиш яхши натижа беради. Бегона ўт босган майдонларда дискали бороналардан фойдаланиш тавсия қилинмайди. Агар экишдан олдин ерда бегона ўтнинг ўсиб чиқаётгани кузатиладиган бўлса, бундай далаларни юпқа қилиб қирқувчи пичоқ ўрнатилган культиваторлар билан дарҳол культивация қилишни йўлга қўйинг. Культивация 7—10 сантиметр чуқурликда ўтказилиши ва бир йўла мола бостирилиши керак. Оққўрғон, Бўка бошқармаларидаги баъзи бир колхоз ва совхозларда ер юза ва саёз ҳайдалган. Бундай ерларни бароналаш вақтида, албатта, чуқур ҳайдаб кетиш керак.

Кузги тунлам билан зарарланган майдонлар аниқлангудек бўлса, ҳашорат уруғ очмасдан олдин ерни экишга тайёрлаш вақтида ҳар гектар ерга 25 процентли гексохлорондан 40—60 килограмм, 12 процентли гексохлорондан 60—80 килограмм солиб кетиш тавсия қилинади.

Маҳаллий ва минерал ўғит ҳосилдорликни оширишда катта роль ўйнашини деҳқонларимиз яхши биладилар. Бу ўғитдан ўз ўрнида фойдаланиш лозим. Ҳеч вақт маҳаллий ўғитни ернинг юза қисмига солиб кетиш ярамайди. Агар шундай қилса у кўплаб бегона ўтнинг ўсиб чиқишига сабаб бўлади.

Илғорларнинг тажрибаси ва фан ютуқлари шуни кўрсатадики, фосфор ва калий ўғитларининг йиллик нормага нисбатан 70 проценти ҳамда азот ўғитларининг 25—30 проценти ҳайдаш билан бир вақтда ёки ерни экишга тайёрлаш маҳалида ишлатилса, у катта фойда келтиради. Ана шуни ҳисобга олиб шудгорлаш вақтида белгиланган миқдордаги минерал ўғит солинмаган майдонларга тупроқни экишга тайёрлаш маҳалида ўғит солиб кетиш керак.

Шунингдек ғўзанинг ёшлигида озиқланишини кўзда тутиб, чигит экиш билан бир йўла ерга оз миқдорда фосфор ва азот солиб кетиш яхши натижа беради. Ана шу мақсадда тракторга сеялка билан бирга ўғитлагич ҳам тиркалади. Ҳар гектар ерга 100 килограмм суперфосфат ва 25 килограмм аммоний, агар у етарли бўлмаса 15—20 килограммдан аммиак селитраси солиш лозим. Ўғит қаторлардан 5 — 7 сантиметр нарига 10—12 сантиметр чуқурликка солинади.

Маҳаллий ўғит пахта ҳосилдорлигини оширишнинг муҳим резерви эканлигини ҳисобга олиб уни тўплаш, дала бошларига ташиб чиқариш ва сақлашни тўғри ташкил қилайлик. Бунинг учун барча хўжаликларда махсус бригадалар тузиш ва уларнинг зиммасига чорвачилик фермалари ва бошқа жойлардан ўғитларни ташиб келтириш, тайёрлаш, компостлаш ва органик ўғитлардан унумли фойдаланишни йўлга қўйиш билан боғлиқ бўлган бошқа ишларни бажариш вазифаси топширилади. Далага ташиб чиқарилган гўнг кенглиги 2,5—3 метр, баландлиги 1,5—2 метр ва узунлиги 10—15 метр атрофида бўлган чуқурликларга солиниб, яхшилаб шиббаланиб, мустаҳкамлаб қўйилсин. Шундан кейин бундай чуқурликларнинг усти ва ён тарафлари 10—15 сантиметр қалинликдаги тупроқ билан беркитиб қўйилади, ҳаво очиқ, иссиқ вақтларда бундай гўнг кўмилган ерларга вақти-вақти билан сув сепиб, намлаб туриш талаб қилинади. Гўнгни чуқурликларга жойлаш вақтида унинг ҳар бир тоннасига 30—40 килограмм нормада суперфосфат аралаштириб компостлашни тажриба қилиб кўринг.

Колхоз ва совхозлар заводларда дориланган тайёр уруғлик оладилар. Тукли чигитларни майдончаларга ёйиб намлаш талаб қилинади, агар бундай уруғликлар сув ҳавзаларида намланса борми, унинг сифати пасайиб кетади. Нам ерга экиладиган чигитни 10—12 соат давомида икки марта ва ҳар бир тонна уруғлик учун 700—800 литр сув билан намлаш тавсия қилинади. Агар тупроқда нам етарли бўлмаса уруғликни экиш вақтида сочилиб тушиш хусусиятини оширишни кўзда тутиб, 200 литргача нормадаги сув билан намлаб олиш лозим. Уруғликни бир ерда тўплаб узоқ сақлаш ва унинг униш уриб қолишига сира йўл қўймаслик керак. Заводларда дориланган, яланғоч ва калибрлаштирилган уруғликларни намлаш керак эмас.

Бу йил областимиз пахтакорлари 74 минг гектар ерга квадрат уялаб, шу жумладан 30 минг гектар ерга аниқ миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкалар билан чигит экишга қарор қилдилар. Бу соҳадаги топшириқларни ҳеч сўзсиз шу билан бирга сифатли бажарилиши учун ҳамма чораларни кўрайлик. Квадрат-уялаб экиш мумкин бўлмаган жойларга тор қаторлаб чигит экиш лозим. Чигитни ёппасига униб чиқишига эришиш учун сеялкаларни яхшилаб созлаш ва белгиланган нормадаги уруғликни зарур чуқурликка кўмиб кетилишини таъминлаш керак. Тукли чигитларни 5 сантиметр чуқурликка ва туксизлантирилган чигитларни эса 4 сантиметр чуқурликка экиш, бунда тупроқ шароитини ҳисобга олиш лозим. Агар чигит саёз экилса қатқалоқни юмшатиш вақтида ер юзасига чиқиб қолиши мумкин. Уруғликни экиш нормаси танланган схемалар ва экиш усулларига қараб белгиланади. 60x60 ва60x50 сантиметр схемаси билан тукли чигит экиладиган бўлса бир гектар ерга 50—55 килограмм, 60x45 схемаси учун 55—60 килограмм, тор қаторлаб экиладиган бўлса, 80—90 килограмм норма белгиланади.

Экиш вақтида қаторларнинг тўғри чиқиши ва қатор ораларининг маълум бир кенгликда бўлишини таъминлаш муҳим аҳамиятга эгадир. Ана шунга эришилса ғўза қатор ораларига ишлов бериш вақтида қийинчилик бўлмайди, кўчатларга шикаст етказилмайди ва терим машиналаридан юқори унум билан фойдаланиш мумкин бўлади.

Квадратлаб экишнинг юқори сифатли ўтказилишини таъминлаш учун экипаж аъзоларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ишларини тез кун ичида тугаллайлик!

Колхоз ва совхозларнинг агрономлари, бригада бошлиқлари, агар зарур бўлиб қолса, уруғликни ёппасига ундириб олиш мақсадида чигит суви беришни йўлга қўйсинлар. Ёғингарчилик бўлиб, қатқалоқ пайдо бўлиб қолганида шошиб қолмаслик учун мавжуд ратацион мотигалар, «зиг»-«заг» бороналар ва тракторларни тахт ҳолда сақлаш зарур.

Ола чиққан ерларга ўз вақтида чигит экишни йўлга қўйайлик. Табиий офатлар туфайли уруғлик чириб кетиб, кўчат чиқмай қоладиган бўлса у ҳолда дарҳол қайта экиш масаласини кўриб чиқиш керак.

Ҳар бир далачилик бригадасида экишнинг схемаси ва тупроқ ҳосилдорлигига қараб бир гектар ерда қанча кўчат сақлаб қолиниши белгилаб қўйилсин. Квадрат-уялаб ва тўғри бурчак-уялаб экилган бўлса бир гектар ерда 85 мингдан тортиб 110 минг тупгача, хўжалик бўйича эса ўртача 100 минг туп кўчат сақлаб қолинишини норма қилиб белгилаш мақсадга мувофиқдир.

Экиш ишларининг қанчалик муваффақиятли ўтказилиши ишлаб чиқариш бошқармаларининг инспектор ташкилотчилари ва мутахассислари, колхоз ва совхозларнинг мутахассисларининг ташкилотчилик кўрсатиб ишлашларига боғлиқ. Ҳар бир инспектор ташкилотчи, агроном, инженер-механизатор, бригадир ва бошқа мутахассислар ана шуни чуқур ҳис қилган ҳолда иш олиб борсинлар. Агротехника тадбирларининг ўз вақтида ва сифатли амалга оширилишидаги асосий жавобгарлик хўжаликнинг бош агрономи зиммасига юклатилади. Унинг кўрсатмаси, албатта, амалга оширилиши керак. Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги Охунбобоев номли колхозда бош агрономнинг ҳуқуқини ошириш кўзда тутилиб, у раиснинг ўринбосари қилиб сайланди. Бошқа колхозлар ҳам ана шу йўлдан боришлари лозим.

Колхоз ва совхозлар КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми ва партия XXII съезди қарорларини ҳаётга тадбиқ қилаборib, пахтачиликни янада юксалтириш учун курашадилар, бунинг учун биринчи навбатда чигит экишни тез ва сифатли ўтказишни таъминлайдилар деб ишонамиз.

А. КОЛДАЕВ
Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.
Д. М. МОЛЧАНОВ
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном.
Ф. А. СОКОЛОВ
Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

УНИВЕРСАЛ ПЛУГЛАР

Одессадаги Октябрь революцияси номли заводда плугнинг янги модели ишлаб чиқарила бошланди. Ботқоқлик, тўқай ерларни ҳайдаш учун кўп куч сарф қилиниши керак. Аввал ўсимликлар кусторез билан қирқилади, сўнгра новдалар йиғиштирилади, хаскаш билан тозаланади, шундан сўнггина ерни ҳайдашга ўтилади. Заводда ишлаб чиқарилаётган янги плуг 2 метрлик ўсимликларни ҳам писанд қилмайди. У ўсимликлар орасидан ўтиб ерни ҳайдаб кетади. Бу Белоруссия, Болтиқ бўйи ва бошқа районларнинг ботқоқлик ерларини ўзлаштиришда жуда қўл келади.

Одесса машинасозлари яна бир янги модель ясадилар: тошлоқ ерларни ишлаш учун плуг яратдилар. Украина полесьесида, Белоруссияда ва СССРнинг шимоли-ғарбий областларида тошлоқ ерлар кўп бўлиб, у ерларни ҳайдалганда оддий плуглар тез ишдан чиқар эди. Янги плуг тош келганда уни ўз-ўзидан айланиб ўтади. Бундай плугларнинг дастлабки 2 минг донаси ери тошлоқ районларга жўнатилди.

АПН.

ТУТЗОРЛАР ЮМШАТИЛДИ

Ўтган йили катта ютуқни қўлга киритган Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли колхоз пиллачилари бу йил она-Ватанга 8300 килограмм пилла етиштириб бериш учун зўр тайёргарлик кўраётирлар.

Ҳозиргача инкубатория ва қуртхоналар сифатли ремонтдан чиқариб қўйилди. Бу йил қуртлар инкубаторияда очирилгандан сўнг махсус қуртхоналарда икки ёшгача сақланиб, кейин қурт боқувчиларга тақсимлаб берилади.

Колхоз пиллачилари йиллик мажбуриятни баҳорги қурт боқиш мавсумидаёқ адо этиш учун тутзорлар парваришини авж олдириб юбордилар.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

Усть-Лабинскдаги контроль-уруғчилик лабораторияси Кубандаги энг йирик ва мукаммал лабораториялардан бири. Лаборатория ходимлари колхоз ва совхозларга маккажўхори ва бошқа экинларнинг сифатли уруғини етказиб бериш йўлида самарали иш олиб бормоқдалар. Суратда: (ўнгдан) бош лаборант М. Г. Данникова, лаборатория мудири М. Х. Лисенко ва «Рассвет» колхозининг раиси А. Н. Тулубаев ўртоқлар уруғликнинг униб чиқишини кўздан кечирмоқдалар.

Е. Шулепов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

СУТНИ КЎПАЙТИРИНГ!

Шуни қувонч билан қайд қилиб ўтиш керакки, кейинги йилларда колхоз ва совхозлардан сут харид қилиб олиш анча кўпайди. Масалан, 1953 йилда давлатга 16,4 минг тонна сут сотилган бўлса, 1962 йилда бу рақам 53,7 минг тоннага етди. Соғин сигирларнинг туёғи кўпайиб зотининг яхшиланаётганлиги, сигирларни қўлда соғишдан машинада соғишга дадил ўтилаётганлигининг натижаси бу!

Лекин рақамларнинг мағзини чақсак шу нарса ҳам ойдин бўладики, ўтган йили сут харид қилиб олиш 1961 йилдагига қараганда анча камайиб кетди, план бажарилмади.

Тажриба шуни кўрсатадики, қаердаки, илғор фан ютуқларига амал қилиниб, моллар зоотехника қоидаларига қатъий риоя қилинган ҳолда парвариш қилинса, ўша ерда сут соғиб олиш муттасил кўпайиб боради.

Бу жиҳатдан «Чиноз» наслчилик совхози чорвадорларининг ишидан ҳар қанча ўрнак олса арзийди. Ўтган йили бу совхозда соғин сигирлардан ялпи 4525 тонна сут соғиб олинди, 1280 бош сигирнинг ҳар биридан соғиб олинган сут ўртача 3646 килограммданга етди. Мамлакатга мўл-кўл ва юқори сифатли сут етказиб бераман, деган чорвадор ана шу совхоз чорвадорларининг тажрибасини ўрганиб, уни кенг қўлланиши лозим.

Шунингдек Янгийўл бошқармасидаги «Ленинизм», Калинин бошқармасидаги Карл Маркс номли, «Қизил Ўзбекистон» колхозларида ҳам соғин сигирлардан йилдан-йилга кўп сут соғиб олиняпти. Арзон ва юқори сифатли сут етиштираётган бундай хўжаликлар областимизда анчагина бор.

Афсуски, бир қатор хўжаликларнинг раҳбарлари бу муҳим иш билан чинакамига шуғулланмаётирлар, улар раҳбарлик қилаётган хўжаликларда сут етиштиришни кўпайтириш ва планларни бажариш тўғрисида ғамхўрлик қилинмайди, шунинг учун ҳам давлатга топширилаётган сут сигирлар бошига тақсимланганда жуда кам миқдорга тўғри келади.

Оққўрғон бошқармасидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг раиси ўртоқ Рисқулов! Сизнинг колхозингизда ўтган йили 89 бош соғин сигирнинг ҳар биридан ўртача 588 килограммдан сут соғиб олинибди. Буни қандай баҳолаш мумкин?! Ёки сигирларингизнинг зоти яхши эмасми, ёки ем-хашак етишмайдими? Ундай деб бўлмайди. Ҳамма гап шундаки, бу хўжаликда мавжуд ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланилмайди. Ферма ишнинг кўзини биладиган кадрлар билан мустаҳкамланмаган. Карл Маркс номли колхозда эса аҳвол бундан ҳам ачинарли. Бу колхозда ўтган йили давлатга аввалги йилдагига қараганда 31 тонна кам сут сотилди.

Бўка бошқармасидаги колхоз ва совхозларнинг соғин сигирлардан сут соғиб олиш соҳасидаги ишларини ҳам мақтаб бўлмайди. Ленин номли, Охунбобоев номли, Карл Маркс номли, Ильич номли, «Коммунизм» колхозларининг раислари, ферма мудирлари, сизларга нима бўлди? Ҳамма имконият ва шароит бор бўлатуриб, нега йилдан-йилга кўрсаткич пасайиб кетяпти? Бундай хўжаликларни Юқори Чирчиқ бошқармасида ҳам кўплаб учратиш мумкин.

Ўтган йили кўпгина совхозларда ҳам сут етиштириш кескин камайиб кетди. Калинин бошқармасидаги «Назарбек» совхозида сут топшириш 43 тонна, «Тошкент» совхозида 202 тонна, «XXI партсъезд» совхозида 171 тонна, «Химик» совхозида 115 тонна камайди.

2-«Оҳангарон» совхози сутчилик-сабзавотчилик хўжалиги ҳисобланади. Аммо у эришаётган кўрсаткичлар эса сут етиштиришга ихтисослаштирилмаган хўжаликларнинг кўрсаткичидан ҳам паст. «Чаноқ» совхозида ўтган йили ҳар бош соғин сигирдан атиги 411 килограммдан сут соғиб олинди!

Юқорида келтирилган мисоллардан келиб чиқадиган хулоса шуки, зоотехниклар, ветеринария врачлари, колхоз ва совхозларнинг агрономлари, сут-товар фермаларида рўй бераётган бу қониқарсиз аҳволни яхшилаш йўлида жиддий иш олиб боришлари лозим.

Баъзи бир колхозлар, совхозлар, ишлаб чиқариш бошқармаларининг ходимларидан «нега сут соғиб олиш камайиб кетяпти» деб сўрасангиз, «ем-хашак етишмайди» деб жавоб берадилар. Лекин уларнинг бундай баҳоналари ўринсиздир. Ҳозирги пайтда экин майдонлари структурасини яхшилаш ҳисобига маккажўхори, нўхат ва бошқа ем-хашак экинларини кўплаб экиш, улардан мўл ҳосил олиш учун ҳам имконият бор. Демак, шундай экан, ўша раҳбарлар бу йил ҳам ана шундай баҳоналарни рўкач қилиб бармоқ тишлаб қолмасликлари учун чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш учун ишни ҳозирдан пухта қилсинлар.

> **«Сўнгги йилларда биз қишлоқ хўжалиги соҳасида кўп ишлар қилдик. Лекин иштаҳа овқат маҳалида очилади, деган гап бор. Шунинг учун муваффақиятларимизга ошиб кетган эҳтиёжларни ҳисобга олган ҳолда назар ташламоқ керак. Мен гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштириш қанча кўпайганлигини кўрсатувчи рақамларни айтиб ўтдим. Лекин эҳтиёжлар тўхтовсиз ошиб боряпти. Шу сабабдан биз бундан буён ҳам чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни тўхтовсиз кўпайтириш учун ҳамма чораларни кўришимиз керак».**
>
> **Н. С. ХРУШЧЕВ.**

Янгийўлдаги (чиноз зонаси) Ленин номли колхознинг учта—сутчилик, чўчқачилик ва паррандачилик фермалари бор. Уларни битта бригадир — зоотехник Сарибоев бошқаради. Бу ерда ҳар бош соғин сигирдан олинган сут 632 килограммданга тўғри келди. Сарибоевга, сут соғиб олишни кўпайтириш учун нима қилмоқчисизлар десангиз, у ўзининг бирон конкрет чора ва тадбирини айтаолмади. У ҳам «давлатнинг ёрдамисиз ем-хашакни кўпайтириб бўлмайди», деб ўзини оқламоқчи бўлди. Бу фикрга ҳам албатта, тўла қўшилиб бўлмайди.

Ўрта Чирчиқ бошқармасида Свердлов номли йирик колхоз бор. Унга ўртоқ Латипов раислик қилади. Бу колхознинг ўтган йили сут соғиб олиш соҳасида эришган кўрсаткичи жуда паст. Колхознинг ёнгинасида жойлашган «Ўртасарой» совхозида эса ҳар бир соғин сигирдан 2088 килограмм сут соғиб олинди. Агар ўртоқ Латипов ўзининг чорвадорлари билан биргаликда шу совхозга бориб унинг тажрибасини ўрганса, сўнгра ўзида фойдаланса яхши бўларди.

Бу йил областимиз чорвадорлари давлатга тирик вазнда 19300 тонна гўшт, 52400 тонна сут, 15,6 миллион дона тухум сотишлари лозим. Бу йил зиммага олинган мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш учун 464 минг тонна силос бостиришимиз, 234 минг тонна дағал ем-хашак тайёрлашимиз талаб қилинади.

Гўшт, сут етиштиришни кўпайтириш юзасидан белгиланган план ва мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш учун ҳамма имконият бор. Шунинг учун ҳар бир чорвадор ғайрат-ташаббус кўрсатиб ишлаши лозим. Ойлик ва квартал планларининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш чораларини кўриш керак.

Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланишни йўлга қўйишлари, март ва апрель ойларида сут соғиб олиш миқдорининг камайиб кетишига йўл қўймасинлар. Сигирлар сонини кўпайтириш учун ҳамма имкониятларни ишга солайлик, сунъий урчитишни имконияти борича эрта ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Ҳар бир хўжалик ўзига етарли миқдорда ем-хашак тайёрлаш учун ҳозирдан бошлаб қатъий план асосида иш олиб борсин.

Молларни парвариш қилишни тўғри уюштириш, ем-хашакнинг талон-торож қилинишига йўл қўймаслик, соғиб олинаётган сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотларини қатъий ҳисоб-китоб қилиб бориш лозим. Энг муҳими сут соғувчилар, молбоқарлар, бузоқбоқарларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш, уларнинг меҳнатига яхши ҳақ тўлаш керак. Ана шунда зиммага олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш мумкин бўлади.

П. НОВОСЕЛЬЦЕВ,
Тошкент область статистика бошқармасининг бошлиғи.

БУ ЕРДА ШИФО ТОПАСИЗ

Кўз кўриб тўймайдиган ажойиб манзара. Хув ўртада ҳашаматли бинолар оқаришиб кўринади. Корпусларга олиб борувчи йўл зумрад майсалардан ёқа тутган. Йўлнинг ўнг томонида қирғоқ талашиб шарқираб анҳор оқади. Сўлида эса баҳорнинг яшил баҳмали ястаниб ётибди. Бинолар ҳовлисининг саҳни дов-дарахтлар, гуллар билан кўмилган. Ҳа, ҳаммаси гўзал, ҳаммаси латофатли. Аммо, бу ернинг кўрки, асл соҳиби — врачлар. Шифогарлар даргоҳи бу ер. Соғлиқ посбонларининг меҳр-гиёси тушган даргоҳ бу.

Бу медицина ўчоғида шифо учун нимаики керак бўлса ҳаммаси муҳайё. Бир эмас бир йўла 3 корпусда беморлар даволанади. Уларнинг ҳар бирида яна бир неча бўлимлар бор. Терапия, асаб касалликлари, қулоқ-бурун-томоқ касалликлари, урология бўйича даволаш ишлари олиб борилади.

Саналган бу бўлимлар кейинги бир йил ичида ташкил топди. Клиник диогностика кабинетлари янгидан ишга тушди. Улар фойдаланишга топширилди-ю, касалхона иши тағин ҳам юришиб кетди. Янги даволаш усуллари қўлланилабошланди. Врач-новаторлар сафи кенгайди. Тўрт фасл ичида 800 га яқин операция қилинди. Ҳаммаси ҳам муваффақиятли ўтди.

Урологларни маҳорат соҳиби деганларича бор. Юрак ютиб бу ишга дадил жазм қилганлардан бири медицина фанлари доктори И. Ф. Погарелькодир. У урологларнинг урологи. Янги усулда операция қилиш методини ишлаб чиққан олим ҳам ўша.

Авваллари буйракни операция қилиш учун бир йўла икки босқич ўтказиларди. Бунинг учун тери ҳам, мускул ҳам кесилар, бу эса беморнинг аҳволини бир мунча оғирлаштирарди. Эндиликда эса мускуллар толасини силжитиш йўли билан муваффақиятли операция қилинмоқда. Бунда операция анча енгил ўтади, иккинчиси шуки, беморнинг тузалиш муддати тезлашади.

Айтгандай, касалхона янгилик тарқатувчи катта ўчоққа ҳам айланиб қолган. Унинг жойларда оталиққа олган медицина объектлари кўп. Областимизнинг ҳамма районида касалхонанинг ҳаракатдаги пунктлари ишлайди. Қилинган ишлар, кўрилган тадбирлар алоҳида журналга ёзиб борилади. Журнални варақласангиз кўп янгиликларнинг гувоҳи бўласиз. Унинг саҳифаларида қишлоқ врачига берилган ёрдам, ҳамширалар ўртасида ўқилган суҳбатлар, беморларнинг миннатдорчилик сўзлари, ҳаммаси-ҳаммаси битилган.

Касалхона ўзининг йирик поликлиникасига ҳам эга. Поликлиникада гоҳи-гоҳи учраб турадиган аниқланиши мураккаб бўлган касалликлар бўйича консультациялар берилади. Унинг 20 ходими бор.

— Фаолиятимиз кўп қиррали,— дейди касалхонанинг бош врачи К. Қаҳҳорбеков. — Шифохонанинг ишга тушганига атиги бир йил бўлди. Ҳозир бу ерда 100 га яқин врач ва медицина ходими ишлайди. Куч — бирликда деганларидек, бизнинг фаолиятимизга республикамизнинг таниқли медицина арбоблари амалий ишлари билан ёрдам беришаяпти.

Атоқли профессорлардан Н. Исмоилов, И. Погарелко, Л. Василенколар касалхонамизнинг фахрий консультантлари бўлиб қолишди. М. Турсунхўжаева, К. Шорохова каби профессорлар, М. Мирсоатов, М. Айзенберг каби доцентлар касалхона поликлиникасига тез-тез келиб турадилар.

Эртаги ишга бугун режа туз дейди халқимиз. Касалхонанинг келгусида амалга ошириладиган ишлари жуда кўп. Булар ҳозирданоқ режа қилиб қўйилган. Бу ерда область шифохоналари бўйича хизмат қиладиган рентген кабинети ишга туширилади. Кабинет йирик марказ сифатида шаҳар ва район шифохоналарига раҳбарлик қилади.

Шифохона ихтиёрида 20 гектар ер бор. Ҳозирги кунда мавжуд корпуслар ёнига яна иккита қўшимча бино қуриш мўлжалланган. Янги корпуслар ишга туширилгач, касалхонадаги ўринлар сони 300 тага етади.

Область бирлашган касалхонаси республика медицина ходимларининг съездига катта ҳозирлик кўрмоқда. Унинг бу катта йиғинга ҳозирлаган совғалари кўп. Медиклар съездда даволашнинг янги методлари, ўтказилган мураккаб операциялар ҳақида ҳам фахрланиб гапириб беришлари мумкин.

А. АЛИЕВ.

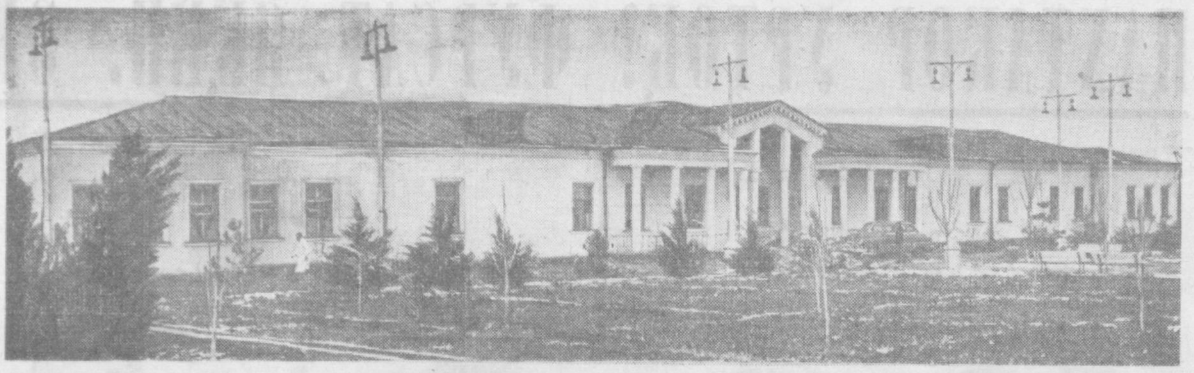

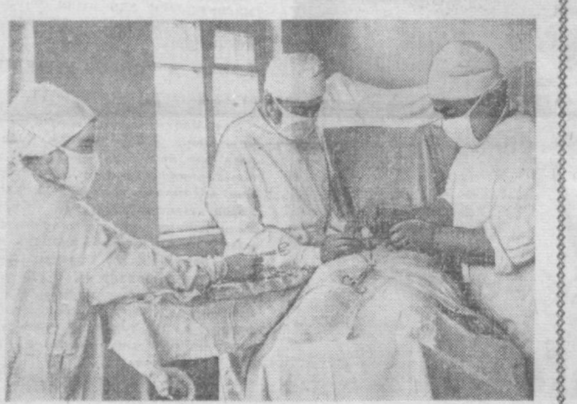

Суратда: операция пайти.

А. Абалян фотолари.

ШАХМАТ

НАТИЖАНГИЗ ЧЕМПИОНЛИККА ЯРАШМАЙДИ!

Пойтахтнинг уч марта чемпиони, мастерликка кандидат А. Хасидовский мастерликка яқинлашиб қолган ёш, қобилиятли шахматчиларимиздан ҳисобланади. У январь ойида тугаган Тошкент биринчилигида 17 партиядан бирортасини ҳам ютқазгани йўқ. Яқинда Литвада таниқли халқаро мастер В. Микенас устидан ғалабага эришган Хасидовскийнинг ҳозир давом этаётган республика биринчилигида кўрсатаётган натижалари унинг ҳақиқий шахмат кучига асло мос эмас, албатта. Олтинчи турда ўйналган Хасидовский — Хан партиясида фарзин гамбити қўлланди. Бир неча сипоҳлар алмаштирилгандан сўнг тахтада тахминан баравар позиция вужудга келди. Ленин тактик жиҳатдан анчагина кучли Хан шу позицияда ҳам кескинлик яратишга муваффақ бўлди. У 35-юришда отини қурбон қилди ва шундан кейиноқ Хасидовский қаршиликни тўхтатишга мажбур бўлди.

Тўққизинчи турда Хан Манинни, Надеждин Тумановни Бирбрагер Хожибековни, Шварцман Қосимовни ва Бударин Грушевскийни ютди. Мухин—Хасидовский партияси дуранг бўлди.

Аввалги турларда кечиктирилган партиялар давом эттирилганда Шварцман Надеждин устидан, Грушевский Назаров устидан ва Шахзода Қосимов устидан ғалаба қозонди.

Тўққиз турдан кейин Бирбрагер олти очко, Шахзода, Шварцман 8 имкониятдан 5,5 тадан очко тўплаб пешқадамлик қилмоқдалар.

М. МУҲИТДИНОВ
СССР спорт мастери.

Тошкентлик шашкачилар финалда

Юз нағанли шашка бўйича СССР ярим финал мусобақалари ўн кун давом этди. Харьков шаҳрида ўтказилган бутуниттифоқ мусобақаларида республикамиз спорт шарафини СССР спорт мастерларидан С. Давидов, С. Гуляев, 1963 йилги Узбекистон чемпиони В. Раппопорт, мастерликка кандидатлардан А. Александров ва Е. Черкасскийлар ҳимоя қилдилар.

Кескин спорт курашларидан сўнг С. Давидов 6,5 очко тўплаб мамлакатимизнинг энг кучли шашкачилари билан I—VIII ўринларни бўлишиб олди. 6 очко тўплаган С. Гуляев ҳам СССР биринчилигининг финал мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

„Василий Блюхер" балиқ консерва базаси

ЛЕНИНГРАД, 18 март. (ТАСС). Адмиралтейский заводи янги кемаларни қуриб бўлди. Улардан бири — порт атрофида юрувчи муз ёрар «Вьюга»дир. 15 минг тоннадан кўпроқ ҳажмдаги балиқ консерва заводи — жуда катта кемадир. Бу кеманинг ёнларига «Василий Блюхер» деб ёзиб қўйилган.

Машҳур совет саркардасининг номи бу кемага қўйилганлиги бежиз эмас. Василий Блюхер ўз меҳнат йўлини ўсмирлик вақтида Петербургда бошлаб, бир қанча вақт собиқ Берг француз-рус заводида (ҳозирги Адмиралтейский заводи) ишлаган эди.

Блюхер номига қўйилган балиқ консерва заводи қурилиб бўлганидан кейин Узоқ Шарққа йўл олади. Маршал В. К. Блюхер Узоқ Шарқда кўп йиллар Ватанга садоқат билан хизмат қилган эди.

ЖАНУБИЙ АФРИКА ИРҚЧИЛАРИГА ҚУРОЛ-ЯРОҒ ЕТКАЗИБ БЕРИШ ТЎХТАТИЛСИН

ЛОНДОН, 18 март. (ТАСС). «Жанубий Африкага ҳеч қандай инглиз қуроли юборилмасин!», «Жанубий Африка Республикаси билан савдо бойкот қилинсин!» — кеча Лондондаги Трафальгар майдонида ана шу шиор остида Англия қурол-яроғларининг Жанубий Африка Республикаси ҳукуматига етказиб берилаётганлигига қарши оммавий норозилик митинги бўлиб ўтди.

Митинг ва митингдан олдин бўлган бир неча минг лондонликлар иштирокидаги намойиш Жанубий Африка Республикасини ҳарбийлаштиришга ва бу мамлакатдаги ирқий камситиш сиёсатига қарши кенг кўламдаги кампаниянинг бошланиши бўлди. Бу кампаниянинг ташаббускорлари — «Жанубий Африка Республикасидаги ирқий камситиш сиёсатига қарши ҳаракат», «Мустамлакаларни озод қилиш ҳаракати» ташкилотлари, таниқли лейборист арбоблардир.

Митингда лейбористлар партиясининг раҳбари Гарольд Вильсон Жанубий Африка Республикасида ўтказилаётган ирқий камситиш сиёсатини қатъий қоралади. Лейбористлар партияси, дейди у, Жанубий Африкага қурол-яроғ етказиб берилишининг тўхтатилишини талаб қилади.

Митингда, шунингдек Жанубий Африка Республикасининг маъмурлари тақиқлаган Африка миллий конгресси партиясининг Англияда турган бош секретари Дума Нокбе, парламент аъзолари-лейбористлар Ноэль-Бэйкер, Барбара Касл ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Дума Нокбе Жанубий Африка Республикасида ирқчиликнинг авж олишига қарши ҳаракат ўсиб бораётганлигини таъкидлади.

Митинг қатнашчилари қабул қилган резолюцияда Буюк Британия ҳукуматига мурожаат қилиб, ирқий камситиш сиёсатига қарши БМТ позициясини қўллаб-қувватлашга ва Жанубий Африка Республикасининг Англия қурол-яроғи ва аслаҳалари билан таъминланишини тўхтатишга чақирдилар.

ҒАЛАБА ЁДГОРЛИГИ

Москва. Таниқли совет скульптори Е. В. Вучетич ҳозирги вақтда немис фашистлари устидан қозонилган ғалабага бағишланган улкан ансамбль — Ғалаба ёдгорлиги устида иш олиб бормоқда. Поклонная тоғида ўрнатиладиган Ғалаба монументи совет халқининг қаҳрамонлигига, унинг Ватан учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган шонли фарзандларига бағишланади.

Н. С. Хрушчев партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан учрашувида сўзлаган нутқида бу ёдгорликка катта баҳо берди.

Суратда: Ғалаба ёдгорлигининг фрагменти.

(ТАСС фотохроникаси).

София меҳнаткашларининг тантанали йиғилиши

СОФИЯ, 18 март. ТАСС мухбири **К. Орлова** хабар беради:

Бугун бу ерда пойтахт меҳнаткашларининг Болгария турклар қуллигидан озод бўлган куннинг 85 йиллигига ҳамда СССР билан Болгария Халқ Республикаси ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам ҳақидаги шартнома имзоланган куннинг 15 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилиш президиумига Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ва Министрлар Советининг раиси Тодор Живков, Болгария Халқ мажлиси президиумининг раиси Димитр Ганев ҳамда партия ва ҳукуматнинг бошқа раҳбарлари, шунингдек СССРнинг Болгариядаги элчиси Н. Н. Органов чиққанларида, залдагилар уларни гулдурос узоқ давом этган қарсаклар билан кутиб олдилар.

Болгария Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Болгария ташқи ишлар министри Иван Башев болгар ва совет халқлари ҳаётидаги ана шу икки шонли кунга бағишланган доклад қилди.

Тўпланганлар томонидан қизғин кутиб олинган СССРнинг Болгариядаги элчиси Н. Н. Органов табрик нутқи сўзлади.

Йиғилиш қатнашчилари баланд руҳ билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига табрик телеграммаси қабул қилдилар.

Ҳайвонларни ўргатувчи футбол майдонида

Жанубий Америка мамлакатларида футбол судьяси бўлиш қанчалик хавфли эканлиги ҳаммага маълум. Судьяга ҳар қадамда минглаб кўнгилсиз ҳоллар даҳшат солиб туради. Бироқ аргентиналик Эрнесто Корте бу хавфдан холи. У судьялик қиладиган ўйинлар жуда яхши ўтади. Ҳатто энг жўшқин футболчилар ҳам судьяга сўзсиз бўйсунишади. Эрнесто Корте ўз муваффақиятининг сирини яширмайди: илгарилари у денгиз йўлбарсларини ўргатувчи бўлган экан. (АПН).

ГАБРИЭЛЬ АНО ПЛАНИ

Ўтган йили бўлган футбол бўйича жаҳон чемпионати мусобақанинг мавжуд системаси талабга жавоб бермаслигини кўрсатди. Обрўли француз футбол обзорчиси Габриэль Ано жаҳон чемпионатини ўтказишнинг янги планини олдинга сурди. У олтин медаль учун курашни ҳозиргидек тўрт йилда бир марта эмас, балки ҳар йили ўтказиш лозим деб ҳисоблайди. Бу чемпионатларга, унинг фикрича, Жанубий Американинг энг яхши уч командаси ва Европадан беш команда киритилиши керак. Ано мусобақаларни ҳар йили 1 июндан 20 июнгача ўтказиш керак деб таклиф қилади.

Бошқа кўпгина мамлакат мутахассислари ҳам футболнинг оммавийлигини ҳисобга олиб, жаҳон чемпионатини тўрт йилда бир марта эмас, балки тез-тез ўтказиб туриш лозим деб ҳисобламоқдалар. Бу масалани ҳал қилиш билан шуғулланувчи Халқаро футбол федерацияси эса ҳозирча индамай келмоқда. (АПН).

СУД ЗАЛИДАН

Қилмишига яраша

Калинин районидаги «Ильич» колхозининг шофери Мансур Абдусаматов 1962 йилнинг 16 январь куни «ЗИС — 150» маркали машинаси билан «Ватан» кинотеатри олдидан ўтатуриб, рулни тескари буриб юборди. Натижада трамвай остановкасида турган 4 кишини машина босади. Булардан 2 киши шу ондаёқ вафот этади, қолган 2 киши эса оғир ярадор бўлади.

Яқинда Октябрь район халқ суди икки инсоннинг ўлимига сабабчи бўлган шофер М. Абдусаматовнинг жиноий ишини кўриб чиқиб, уни 12 йилга озодликдан ҳамда, жазони ўтагач 5 йилгача транспортда ишлаш ҳуқуқидан маҳрум этишга ҳукм чиқарди.

Ҳ. ТОШХЎЖАЕВ,
халқ маслаҳатчиси.

ГАЗЕТАЛАР КЎРИГИ

Ўзбекистон полиграфия ва нашриётлар илмий-техника жамияти ҳамда Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги полиграфия ва нашриётлар бошқармаси область, шаҳар ва районлараро газеталарни безатиш ва сифатли босиш учун конкурс эълон қилган эди.

Жюри бу газеталарнинг макетини, материалларнинг мазмунига қараб жойлаштирилишини, умуман техника жиҳатдан безатилишини кўриб чиқди.

Конкурсда қатнашган газеталар кўпчилигининг техника безагига юқори баҳо берилди. Иккита иккинчи мукофот Самарқанд область газеталари «Ленин йўли» ва «Ленинский путь» редакцияларига, область босмахонасига берилди. Бешта учинчи мукофотни Бухоро областидаги «Олға», Самарқанд областидаги «Пахтакор овози», Сирдарё областидаги «Гулистон» ва Фарғона областидаги «Коммунизм йўли», «Ленин йўли» районлараро газеталари олишга муяссар бўлди. Конкурс жюриси ҳали баъзи газеталар совет кишиларининг ўсиб бораётган юксак дидлари даражасида нашр этилмаётганини кўрсатиб ўтди. Конкурсда қатнашган газеталардан биронтасининг биринчи мукофотни олишга сазовор бўла олмаганлиги ҳам буни яққол кўрсатади. Конкурсда республикамизда нашр этилаётган 18 область газетасидан фақат 8 таси, 29 районлараро газеталардан 11 тасигина қатнашди.

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

ЎТ ЮРАКЛИ РЕВОЛЮЦИОНЕР

Владимир Ильич Ленин тузган ва мустаҳкамлаган Коммунистик партия Улуғ Октябрь социалистик революциясини тайёрлаш даврида кўплаб профессионал революционерларни тарбиялаб етиштирди. Сиёсий онги ўткир, ташкилотчилик қобилияти зўр бўлган бундай революционерлар меҳнаткашларни Россия империализмига қарши штурмга тайёрлашда партияга катта ёрдам бердилар. Туғилганига 80 йил тўлган Артём (Ф. А. Сергеев 1883—1921) ҳам революционерликни касб қилиб олганлардан бири эди.

Артём — бу Сергеевнинг партия лақаби. У 1883 йил 19 мартда Курск губерниясининг Глебово қишлоғида деҳқон оиласида туғилди. 1901 йили Артём РСДРПга киради.

1901 йилда Екатеринославдаги билим юртини тамомлаганидан сўнг, Москва олий техника мактабига ўқишга киради. Бироқ, революцион ҳаракатда қатнашганлиги учун 1902 йилда мактабдан чиқарилиб, Воронеж турмасига жўнатилади.

Қобилиятли йигит учун Россия ўқув юртларининг эшиги беркитиб қўйилгач, у чет элда муҳожир бўлиб яшашга мажбур бўлади. Артём Парижда ижтимоий фанлар бўйича Олий рус мактабида ўқийди. Бироқ рус революцион ҳаракатидан узоқлиги уни ватанига тортади. Профессионал революционернинг машаққатли йўлига кириш учун у 1903 йили Россияга қайтиб келади. 1905 йил январида партия Артёмни Харьковга юборади. Бу шаҳардаги декабрь қуролли қўзғолони унинг раҳбарлигида ўтади.

Довюрак, содда, эҳтиёткор ва зийрак революционер-коммунист Артёмни ишчилар севар ва жуда ҳурмат қилишарди. Улар ўз ҳамкорларини чор жосусларидан эҳтиёт сақлашар ва кўпинча қамалишдан қутқариб қолишарди.

Артём делегат сифатида партия IV съездида қатнашади. Бироқ съезддан кейин кўп ўтмай, уни полициячилар қамоққа олади. Букилмас иродали большевик қамоқдан қочиб, В. И. Ленин топшириғи билан Уралга жўнайди. Талантли ташкилотчи бу ерда большевистик ташкилотларни мустаҳкамлаш учун курашади.

1907 йил мартда қамоққа олинган Артём турмада икки йилдан ортиқ судсиз ўтиради, Шундан сўнг Шарқий Сибирга умрбод сургун қилинади. 1910 йил августида Артём ўртоқлари ёрдамида чет элга қочиб кетади.

Пулсиз, жуда катта машаққатлар билан Харбинга, у ердан эса Шанхайга етиб олади. Бу ерда Артём қора ишчи, хоммол, ўт ёқувчи бўлиб ишлайди. Хитой ишчилари бу адолатли ва матонатли рус кишисига катта ҳурмат билан қарайдилар. 1911 йил кузини Артём Австралияда қарши олади. Бу ерда 6 йил яшайди. Оғир жисмоний меҳнат ва қашшоқ тирикчилик муҳожир большевикнинг иродасини бука олмади. У муҳожир рус ишчилари Союзига бошчилик қилади. «Австралия садоси» номли рус социал-демократлари газетасини ташкил этиб, унга редакторлик қилади. Шу билан бирга, касаба союзлар ва Австралия социалистик партияси ишида актив қатнашади. Австралия ишчилари озодлик ва адолат курашига ўзини бағишлаган Артёмни меҳр билан Катта Том деб атардилар.

Февраль революциясидан сўнг кўп ўтмай, Артём Россияга қайтади. Харьков большевиклари уни делегат қилиб партия VI съездига юборадилар. Бу съездда уруш ва сулҳ тўғрисидаги масала муҳокама қилинганида партия ичидаги кураш жуда кескин тус олади. Съездда Сталин ҳам уруш ва сулҳ масаласида изчил йўл тутмайди, у музокараларни ёқласа ҳам, лекин Германия билан янги шароитда сулҳ шартномаси имзолашга қарши чиқади. Партия ва Совет давлатининг асл жонкуяри Владимир Ильич 18 марта сўзга чиқиб бўлса ҳам, ўзига хос зийраклик ва қатъийлик билан Совет Россиясининг уни қуршаб турган капиталистик мамлакатлар билан тинч-тотув яшаши жуда зарурлигини исбот қилди. Съезд делегати Ф. А. Сергеев ҳам бошқа содиқ ленинчилар қатори ташқи сиёсатнинг Ленин томонидан ишлаб чиқилган принципларини ёқлаб гапиради.

1917 йил октябрида Артём Петроград қуролли қўзғолонида қатнашади. Гражданлар урушининг бошларида Сергеев биринчи Украина Совет ҳукумати составига киритилади. 1918 йил февралидан бошлаб эса Донецк — Криворож республикаси Халқ Комиссарлари Советига бошчилик қилади. Социалистик революция ғалабаларини ҳимоя қилиш учун катта куч-ғайрат сарфлаш талаб қилинарди. Артём партия топширган янги-янги топшириқларни бажаришда большевикка хос жонбозлик кўрсатади.

Партиянинг VI съездидан тортиб, X съездигача Артём муттасил РКП(б) Марказий Комитети составига сайланди. 1920 йил ноябридан 1921 йил мартигача партия Марказий Комитети секретари вазифасида ишлади. Оташин коммунист Коммунистик Интернационалнинг II ва III конгресслари ишида актив қатнашди.

Интизомли ва принципиал партия солдати Артём партиянинг ҳар қандай топшириғини ғайрат ва шижоат билан бажаришни ўзининг муқаддас бурчи деб билган. У ўз ўртоқларига бундай дерди: «Агар эртага партия мени жуда чекка губерниянинг энг чекка уездига волость инструктори қилиб юборса, мен дарҳол одатдаги ғайрат билан топширилган ишни бажаришга киришаман. Партиямизнинг куч-қуввати шунда. Революциямизнинг таянчи эса партиямизнинг интизомлилиги ва уюшқоқлигидадир».

Т. НАЖМИДДИНОВ.

ОБ-ҲАВО

Бугун Тошкент шаҳрида ва областида ҳаво булутланиб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Тошкентда 14—16, областда 12—17 даража иссиқ бўлади. Яйловларда ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. 12—16 даража иссиқ бўлади.

Тошкент об-ҳаво бюроси.

Реклама ва Эълонлар

Телевизор

20 МАРТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Интернатимизда** (болалар учун). 18.15 — **Телевизион янгиликлар**, 18.30 — **Расул Гамзатов** («Ленин мукофоти номзодлари» циклидан). 18.55 — **Баҳорги экишни Муваффақиятли ўтказайлик** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 19.10 — **Шимол камалаги** номли бадиий фильм, 20.40 — **Шахмат бўйича республика биринчилиги мусобақаси**.

Рус тилида: 21.00 — **Порла, комсомол прожектори**, 21.25 — **Концерт** (бадиий ҳаваскорлар ижросида). 22.05 — **Телевизион янгиликлар**, 22.20 — **Моцарт ва Сальери** номли фильм-опера.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 19.00 — Рассом **Тоир Салоҳов** («Ленин мукофоти номзодлари» циклидан). 19.20 — **Тиниқ осмон** номли бадиий фильм. 21.00 — **Илғор чорвадорлар студиямизда** (ўзбек тилида).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/III да **Фауст.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/III да **Гамлет**, 21/III да **Юлий Цезарь**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/III да **Алпомиш**.

Кино

Ҳамнасблар — «ВАТАН», НАВОИЙ номли «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Меҳрга муҳтож яна бир киши — «СПУТНИК» (кундуз соат 12 да).

Хуано Гальо — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Дон Сезар де Базан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

30 ёш тўлган кунда — «ВАТАН» (эрталаб соат 10 да).

Альба Регия — «МИР» (эрталаб соат 10 да).

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
20, 21 23 мартда
Ўзбек Давлат эстрадаси

КОНЦЕРТЛАРИ

Концертларда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Муҳаммаджон Мирзаев**, эстрада солисти **Фахриддин Умаров** ва бошқалар қатнашади.

Программани **Ғулом Тожиаълоев** олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар сотилган.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
20 мартда

„Йиртқич ҳайвонлар"
АТТРАКЦИОНИ
РСФСРда хизмат кўрсатган артист
Иван Рубаннинг
ХАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛИ

Томоша кеч соат 7 яримда бошланади.

Мактабларнинг баҳорги каникул кунларида
24 мартдан 31 мартгача
КАТТА
ЦИРК
ТОМОШАЛАРИ

Томошалар кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда. Коллектив заявкалар қабул қилинади.

РЕСПУБЛИКА
ГАЗЕТА
ва журналларига
шунингдек
«Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда»
ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИГА
апрель ойидан йил охиригача

обуна қилиш давом этмоқда

Обуна «Союзпечать» Тошкент шаҳар бўлимида, Тошкент почтамтида, шунингдек завод, фабрика, муассаса ва ўқув юртларидаги жамоатчи вакиллар томонидан қабул қилинади.

Бирлашган нашриёт.

«Тошкент ҳақиқати» газетаси редакцияси коллективи редакция ходими Турсуной Юнусовага отаси

Юнусхўжа
УМАРХЎЖАЕВНИНГ

вафот этгани муносабати билан таъзия изҳор қилади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного и сельского областных Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, „Правда Востока" кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885. Секретариат — 34808. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат, транспорт ва маҳаллий ахборот бўлимлари — 33786. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31.936. Эълонлар бўлими — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 06781. ИНДЕКС 64695 А — 1554.